

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Davčna politika Jugoslavije

Novi davčni zakon, ki smo ga dobili pred nekaj leti, je pomenil vsaj na videz olajšanje za naše kraje, ker je ukinil splošno dohodnino. Dohodnino je bilo plačevati tistim, ki so imeli dohodke. Kdor jih je imel več, je moral plačati več, kdor jih je imel manj, je imel plačati manj. Proti obdavčenju splošnih davkov so se borili zlasti oni, ki so imeli večje dohodke. Ker imajo ti vse časopise v rokah, so lahko naščuvali proti dohodnini tudi vse kmete in obrtnike.

Mesto splošne dohodnine smo dobili z novim davčnim zakonom davke na razne vrste dohodkov (na dohodke od zemlje — zemljarino, dohodke od zgradb — zgradarino, dohodke od zaposlitve — pridobnino in uslužbenški davek, dohodke od naloženega denarja — rentnino itd.). Že od vsega začetka kmetje in delavci nismo s tozadevnimi predpisi o teh davkih zadovoljni, ker ne pritegnejo dohodkov progresivno, to je tem občutaje, čim večji so dohodki, tako da bi glavno davčno breme bremenilo na tistih, ki jim pšenica gre v klasje, na tistih, ki jim gre dobro. Dohodki, ki so potrebni za golo življenje, bi morali ostati neobdavčeni.

Zato je bilo že od vsega početka jasno, da bodo tudi poslej glavni izvor državnih dohodkov neposredni davki: trošarine, monopoli, carine in takse. Široke plasti naroda s tem ne morejo biti zadovoljne, ker te davke plačata povprečno z enakim zneskom tako bogataš kakor revež, tako bančni direktor kot zadnji hlapec. Vsak državljan troši povprečno isto količino obdavčenih predmetov. Tako obdavčenje ni pravično, ker bolj izžerpava obvezanca z velikimi dohodki. Vse naše vlade so to za široke narodne plasti nesprejemljivo stanje še poslabšale s povečanjem trošarin na splošno potrebne predmete (sladkor) in s taksami, ki zadenejo vprav široke sloje naroda.

Kot kmetško in delavsko gibanje moramo vstati proti taki davčni politiki. Ali ni že dovolj gorja in brezposelnosti — pretirana obremen-

tev širokih slojev naroda s posrednimi davki, trošarinami, carinami, monopoli in taksami je namreč se vselej — zgodovina to priča — imela za posledico nezaposlenost, lakoto, krizo kmetškega in delavskega doma. Mesto, da bi se pritegnilo k dajatvam tiste dohodke, ki prizadetim niso potrebni za golo življenje, podražujejo te dajatve gospodarstvo kmetškega in delavskega doma tako, da izkazuje to gospodarstvo izgube, tako da te dajatve za to gospodarstvo pomenijo oddajo premoženja. S progresivnim davkom na dohodke se pritegne k dajatvam bogate in tiste, ki trenutno bogate, z neposrednimi davki pa se prizadene gospodarsko najšibkejšo sloje naroda, zlasti malega kmeta in delavca. Sistem neposrednih davkov ubija kupno moč širokih slojev in postruje krizo obrti, industrije in trgovine, povzroča redukcije in brezposelnost.

Zadnji čas je torej, da naša država z davčno politiko, s posrednimi davki (trošarinami, carinami, monopoli in taksami) prestane, ker se s tem vali davčno breme na najšibkejšo, na tiste, ki imajo od države najmanj. Glavno davčno breme mora pasti na tiste, ki imajo trenutno od države največ, na tiste, ki imajo trenutno dohodke, ki trenutno bogate.

Ne novih trošarin in taks, pač pa zakon o progresivnem davku na splošen dohodek, ki bo gibčen, ki bo omogočil občutno obdavčiti tudi dohodek tistega trgovca, ki je v času najnižjih cen živine in prašičev zaslužil pri vsakem vagonu izvožene živine 25.000 Din. Če temu služi država — naj tudi on služi državi z davki. Tak dohodek tudi z 80% takso ne bi bil preveč obdavčen! Mnogo je takih slučajev — toda tisti gospodje, ki imajo take dobičke, imajo tudi časopise, da Vam lažejo, tisti gospodje imajo Vaše mandate, da Vam režejo kruh! Tudi doma so vzroki, ki postrujejo krizo, tudi z odstranitvijo teh vzrokov treba zdraviti krizo! Ob začetku novega leta, tik pred proračunsko debato smo dolžni pokazati s kolom na to.

Dr. Janže Novak.

Agrarnim interesentom za praznike!

Dne 17. decembra, ko praznujemo god Nj. Veličanstva kralja se agrarni interesenti spominjamo, da je prav On najgloblje doumel in uvidel nujnost, da se naš človek in naša zemlja tudi gospodarsko osvobodijo od svojih srednjeveških tlačiteljev, grofov in baronov, če hočemo, da bo narod res občutil osvobodjenje. V tem spoznanju, da je treba zemljo iztrgati juvcu in jo vrniti narodu, v spoznanju, da naj zemlja redi tistega, ki jo obdeluje, ne pa veleposestnikov, katerim bi obdeloval zemljo lačen in zasuznjen kmet, v tem spoznanju je pristopil naš kralj takoj l. 1918. k velikim in modrim dejanjem: K temeljnemu zakonu o agrarni reformi,

ki so proglasili zemljo za last tistega, ki jo obdeluje.

S tem je naš kralj najbolje pokazal, da hoče svoboden in močan kmetški stan v državi, močno kmetško vas, ki je temelj vsega, brez katere ne more biti napredka in blagostanja. Izkazalo pa se je, da ta kmetški človek, zlasti naj številnejši mali kmet in kmetški delavec v političnih strankah ni znal priti do veljave. To ni bilo dobro niti za njega, kajti 10 let se zakon o agrarni reformi ni izvajal, in ne dobro za državo, ker je moral kralj 6. januarja 1929 te protikmetške in protiljudske stranke razegnati, ker so se premalo brigale za koristi ljudstva.

Vesele in srečne božične praznike

želita svojim čitateljem

Uredništvo in uprava

Ko je po 6. januarju 1929 zopet sam kralj nosil težko odgovornost za dobro naroda in države — takoj se je ganilo delo za izvedbo agrarne reforme z mrtve točke in kralj je bil tisti, ki je prvi razumel zahtevo slovenskih agrarnih interesentov, da se mora pritegniti, če hočemo res osvoboditi slovenskega človeka in slovensko zemljo, pod agrarno reformo tudi gozdove. Zakon o likvidaciji agrarne reforme, ki je največja zasluga šestojanuarskega režima, je zato slovenskega malega človeka zadovoljil, navdušil ga za kralja in domovino, ki mu daje svobodo in gospodarsko neodvisnost.

Z odporom v duši pa moramo danes ob tem prazniku ugotoviti, da je pred kratkim vzkliknil minister g. Demetrovič: »Vi ste edini, ki ne hodi intervenirat za veleposestnike proti agrarni reformi!«

Ljudje torej, ki jih je narod poslal, da bi podprli kralja v delu za osvoboditev slovenske zemlje in slovenskega človeka, ljudje, katerim ste dali svoje zaupanje — podirajo danes glavni steber te države, zgrajen od našega kralja, vračajo tuju slovensko zemljo, izročajo tujcu slovenskega človeka, razdirajo v srcih tisočev in tisočev vero v državo in demokracijo.

Ali smo se res zaman odzvali pozivu na volitve in manifestirali z drugimi stanovi slogo v borbi za državne in narodne interese, če to slogo tako izdajajo na škodo našega malega človeka, pa tudi na škodo naroda in države, ki je agrarno reformo dolžna izvesti, če hoče doseči svoj namen?

Kot z narodnimi škodljivci bomo obračunali z nasprotniki osvoboditve slovenske zemlje in slovenskega človeka. Delali in borili se bomo proti njim globoko prepričani, da bomo pri tem pod vodstvom junaškega kralja Aleksandra v borbi za dobro naroda in države.

Naš narodni kralj Aleksander I. naj živí! Pozivam vse agrarne interesente, da se še tesneje oklenejo svoje Zveze: v organizaciji je moč. Ne samo sebi, tudi Jugoslaviji in našemu kralju smo potrebni! Naša dolžnost je torej, da posežemo v borbo proti škodljivcem naroda in države. Strnimo vrste malih kmetov in delavcev in nehajmo biti plen tistih, ki preže na našo zemljo, naše žulje in našo svobodo!

To premišljujemo za božične praznike, za to se odločimo za novo leto. Mir tistim, ki so dobre volje, boj pa vsem, ki so slabe volje! Naj se Vam zjasni lice za božični praznik tega leta krize in stiske ob misli na lepšo bodočnost in v zavesti, da je ta lepša bodočnost odvisna od Vaše volje v novem letu! Da bi bilo srečno in uspešno

Notranje Gorice, 14. decembra 1932.

Janez Stražišar, predsednik »Zveze slovenskih agrarnih interesentov«.

Razprava o Kmetijski družbi

Bistveno iz načrta za preosnovno Kmetijske družbe

Glavni odbor Kmetijske družbe je na svoji izredni odbirovi seji razpravljala o preosnovi Kmetijske družbe, kakor smo to že poročali v predzadnji številki našega lista. Tedaj smo mogli objaviti predlog in razloge za preosnovo v glavnih obrisih, zdaj pa nam je že na razpolago načrt pravil za Kmetijsko družbo kot zadrugo, ki ga je sestavil družbin odbor in ki bo predložen občnemu zboru.

Iz načrta je razvidno predvsem:

1. Ime Družbe ostane neizpremenjeno in bo torej Kmetijska družba ostala;

2. Delokrog ali namen Družbe se prav nič ne skrči, temveč celo razširi. Družba ostane slej ko prej v prvi vrsti stanovska predstavica in strokovna organizacija slovenskega kmetijstva. Razširijo in poglobijo pa se njene gospodarske naloge in to v tej smeri, da ne bo samo nabavljala kmetovalcem gospodarske potrebščine kot doslej, temveč da bo tudi vnovčevala in po potrebi celo predelovala kmetijske pridelke.

3. Sedanjim članom je zagotovljeno, da lahko ostanejo člani tudi v bodoče, saj jim ne bo treba prositi za sprejem, temveč bo zadostovalo, da podpišejo pristopno izjavo, in eventualno plačajo neznan delež v znesku Din 10—enkrat za vselej; ker znaša zakonito jamstvo samo enkratni znesek deleža, zato bo obveznost posameznega člana znašala samo Din 20—. S tem neznatnim zneskom bo član postal solastnik velikega Družbinega premoženja, vrhutega pa bo imel pravico do vseh ugodnosti, ki mu jih bo Družba mogla nuditi. Za najmanjšo uslugo mu bo Družba povrnila vso obveznost, tako, da mu bo prišlo članstvo takorekoč zastoj. Po možnosti pa se bo poskušalo priznati članarino kot delež dosedanja vplačila, tako da jim na novo morda sploh ne bo treba nič plačati.

Prav navedeni pogoji za pridobitev članstva dokazujejo, da sedanjemu vodstvu niti na misel ne prihaja, da bi enega samega člana odgnalo od Družbe, temveč hoče članstvu zagotoviti, da bo enkrat za vselej in nepreklicno obdržalo svoje pravice, ali z drugimi besedami, hoče mu prihraniti vsakoletno pristopanje in plačevanje članarine.

4. Prav s stalnostjo članstva bo ustvarjen glavni predpogoj, da bo mogla Družba mirno in brez vsake nevarnosti poglobiti svoje gospodarsko delo. In to pa je glavni namen nameravane preosnove v zadrugo. Ostale podrobnosti so natančneje že navedene v predzadnji številki.

5. Preosnova v zadrugo je potrebna tudi radi prednosti, ki jih imajo zadruge po zakonih, saj so oproščene davkov in taks in imajo veliko prednost pri nabavah za vojaščino in drugih državnih ustanovah, pri eksportu kmetijskih pridelkov itd.

6. »Kmetovalca« ostane še dalje Družbino glasilo, le da bo tudi on moderniziran s posebnim obširnim oddelkom, ki bo stalno poučeval članstvo glede vnovčevanja pridelkov. Naročnik bo lahko vsak član, ki bo plačal naročnino, katera gotovo ne bo višja kot je bila dosedanja naročnina. Lahko pa si bo tudi več članov skupaj naročilo »Kmetovalca« na skupni naslov.

7. Podružnice ostanejo. Prav tako, kot so bile doslej, le večji delokrog in večje pravice imajo in zagotovljeno jim je, da jim ostane vse premično in nepremično premoženje, ki so si ga pridobile, v njihovi posesti in da svobodno razpolagajo z njim. Doslej sploh ni bilo jasno, kake pravice imajo podružnice in v koliko same lahko razpolagajo s premoženjem. To je torej v veliko korist podružnicam.

Iz gorenjega članstva Družbe lahko tudi razvidi, da mu nudi preosnova Kmetijske družbe v zadrugo same pridobitve. S stalnostjo član-

stva odpade tudi možnost in potreba politično-strankarskega vmešavanja v Kmetijsko družbo, kar je lahko največja pridobitev, saj so vprav strankarski boji zadnjih let največ škodovali Družbi in ji v gotovih časih docela onemogočali redno in uspešno delovanje.

Kmetje, Kmetijsko družbo ste vi zgradili, je vam namenjena in vaša in samo vaša mora biti in ostati. Sedaj imate priliko, da si to trdno zagotovite in enkrat za vselej onemogočite strankarjem od ene in druge strani, da bi z vašo stanovsko in gospodarsko ustanovo kovali politični kapital.

Odgovor na kritiko

V zadnjem času se je razvila polemika po raznih časopisih za in proti preosnovi Kmetijske družbe v zadrugo.

Posebno ostro je kritiziral delovanje Družbe »Slovenec«. Na to kritiko odgovarjamo sledeče:

Glede opazke »Slovenčevega« dopisnika, da se odreka sedanjemu vodstvu družbe pravico do kakršnihkoli ukrepov in da je bilo izvoljeno na protizakonit način, pripominjamo, da je ista brez podlage. V dokaz temu naj služijo sledeči podatki:

Bivši glavni odbor Kmetijske družbe je ravnal točno po pravilih. Rok za vplačanje članarine je bil določen do 31. marca t. l. Vsled težke gospodarske krize je predsedstvo odredilo v zmislu § 18. družb. pravil, da se plačevanje članarine pobira tudi v obrokih. To odredbo je glavni odbor odobril in tudi določil, da se vplačanje članarine podaljša do 20. maja t. l. Vse to je bilo objavljeno pravočasno v »Kmetovalcu«. Ugotovljeno je tudi, da je do 20. maja bila vsa članarina poravnana. Predsedstvo je strogo pazilo, da so člani ustrezali zahtevi družb. pravil. (Zadevna uradna potrdila županstev so na razpolaganje pri tajništvu Kmetijske družbe.) Na očitek protizakonitosti pri podružnicah, da bi bilo tajništvo samolastno objavljalo in sklicevalo občne zборе, pa sledeče:

Pri podružnici Horjul se je naknadno plačilo za večje število članov vrnilo, in to le na izrecno zahtevo načelnika. Načelnstvo se tudi ni udeležilo podruž. občnega zbora, ki se je vršil dne 5. junija v šoli. — Podružnica Dobrova pri Ljubljani ni sklicala pravočasno občnega zbora. Vsled tega se je zglašil pri družbi podružnični tajnik, ki je določil občni zbor na dan 11. maja. Vkljub razpisu se pa občni zbor ni vršil, ker je to prepovedal načelnik. Ta je določil, da se občni zbor vrši 29. maja, ki se je vršil po odredbi predsedstva družbe v šoli in ne v cerkvenem Društvenem domu. Kako se je ta občni zbor vršil, je razvidno iz protesta 20 članov. Predsedstvo družbe pa ni razveljavilo delegatov. — Podružnica Novo mesto se ni odzvala pozivu predsedstva v »Kmetovalcu«, da bi razpisala občni zbor. Zato se je istega sklicalo za dan 29. maja in tako dalo članstvu priliko, da izvršuje svoje pravice. — Podružnica v Št. Janžu ni imela pravice do dveh delegatov, ker ni štela 61 članov. — Podružnica v Kamniku je kršila pravice o vršitvi občnih zborov. Član odbora je gotove ljudi odvrčal od občnega zbora, ki pa se je v kljub temu potem vršil in na njem izvolil delegat. (Priča na razpolaganje.) — Pri podružnici Komenda se je občni zbor vršil med sv. mašo in ne po maši kakor je bilo objavljeno, zato, da so se zbora lahko udeležili samo opozorjeni člani. Dognalo se je dalje, da so bili zastopani tudi nečlani. — Podružnica Sv. Jurij pri Grosupljem: Predsedstvo je izvolitev delegata razveljavilo, ker podružnica ne šteje 21 članov, kakor jih določajo pravila. — Podružnica Št. Jurij pod Kumom: Izvoljen delegat se je priznal, ki je tudi na občnem zboru Kmet. družbe zastopal podružnico. — Podružnica Mošnje: Številni člani so protestirali proti izvršitvi podružničnega občnega zbora, ker ni bilo na

njem zastopanih petino članov. — Pri podružnici Bohinjska Bela je bil izvoljen delegat, ki ni imel glasom pravil ne aktivne in ne pasivne volilne pravice. — Na podružničnem občnem zboru v Cerknici se je ugotovilo, da ni bilo zbranih dovoljno število članov, da bi se dosegla sklepčnost v zmislu § 38 pravil. — Pri podružnici Petrovče, ki šteje samo 53 članov, se je dopustilo samo enega delegata, ker bi bila dva neupravičena. — Občni zbor podružnice v Laškem ni bil objavljen v »Kmetovalcu«. — Od izvoljenih delegatov podružnice Maribor se enega delegata ni priznalo, ker ne redi krave in nima posestva, kakor je to sporočilo Mestno načelnstvo v Mariboru. — Občni zbor podružnice Sv. Jakob v Slov. goricah ni bil objavljen v »Kmetovalcu«. — Občni zbor v Konjicah se je vršil v februarju, torej tedaj, ko še niso plačali vsi člani udnine; pozneje pa načelnstvo občnega zbora ni sklicalo.

Na občni zbor dne 8. junija t. l. so bili pripuščeni samo pravilno izvoljeni delegati. Pri vstopu se je vodila stroga kontrola. O kakih nepravilnostih govoriti je samo podtikanje in zavijanje resnice. Glasom uradne ugotovitve ob navzočnosti policijskega nadkomisarja, se je ugotovilo, da je bilo od 254 v »Kmetovalcu« objavljenih podružničnih občnih zborov, 199 podružnic zastopanih z 288 delegati. Od teh je glasovalo 218 delegatov za sedanjo upravo in za nova pravila, dočim bi za izvolitev uprave zadostovalo 145, za izpremembo pa 193 delegatov.

Kar se pa tiče pri naknadni reviziji izkazane izgube v znesku 846.000 Din, je bivši predsednik in sedaj podpredsednik Kmet. družbe g. Ivo Sancin v svojem poročilu z dne 17. t. m. v »Jutru« natančno s številkami dokazal neresnične podatke »Slovenčevega« dopisnika z dne 11. decembra t. l.

Gosp. Sancin dokazuje, da ni res, kar trdi »Slovenec« dopisnik, da znaša izguba pred 16. novembrom 1929. skupno 420.000 Din, nasprotno pa je res, da je imela družba po odbitku primanjkljaja v letu 1929, še polnih 733.311 Din izgube za poslovni leti 1930. in 1931.

Iz njegovega članka je tudi razvidno, da neupravičene izgube nis ozakrivilni oni funkcionarji, ki še zdaj sede v družbi, temveč predvsem oni, ki so si lastili glavno besedo in zdaj dobili tudi »plačilo« za to.

Ponavljamo tudi trditev, namreč da je bilo mogoče takoj vzpostaviti bilančno ravnotežje in sicer z ukinitvijo onega dela režije, ki ni bila krita z dohodki.

Na prihodnjem občnem zboru se bo obširno poročalo o družbenem poslovanju in vzrokih izgub v zadnjih letih.

Sedanji upravi družbe gre le za to, da se družbeno premoženje enkrat za vselej in popolnoma varno zavaruje članstvu, t. j. 15.000 slovenskim kmetom.

Vsi pomisleki, ki govorijo proti preostroju, so nestvarni, ker Kmetijska družba je bila zastopnica slovenskega kmeta in to bo tudi ostala v nadalje, pa četudi se izpremeni v zadrugo. Potreben je samo mir in stalnost, da se bo zamogla razviti tako, kakor želi naš kmetrpin!

Sodelovanje Poliske in Jugoslavije

Pretekli teden je poljsko poslaništvo priredilo svečan sprejem v čast Narodnemu predstavništvu in znak priznanja za odobritev konvencije o kulturnih odnosih med Poljsko in Jugoslavijo. S to konvencijo se bodo kulturni stiki in sodelovanje med našo državo in Poljsko brez dvoma zelo poglobili, kar bo za nas nemajhnega pomena. Že ob tej priliki pa je bila izražena želja, da se osnuje poljsko-jugoslovanska parlamentarna unija, ki bi pospeševala mednarodne politične stike in prijateljske odnose.

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja

Preteklo soboto je dopolnil Nj. Vel. kralj Aleksander svoje 44. leto. Ta dan so slovesno praznovali po vsej državi, posebno svečano seveda v glavnih mestih naše države, a tudi po deželi nič manj pristrčno. Saj uživa naš vladar,

ki je sam izšel iz kmetske rodbine, neomejeno zaupanje kmetskega ljudstva, za čegar blaginjo je vedno vnet. Ne smemo namreč pozabiti, da je baš On izrekel besede: Zemlja naj bo last tistega, ki jo obdeluje, s čimur je udaril temelj agrarni reformi in dalje je rekel, da je »vas vseci! S temi besedami je dovolj jasno pokazal svojo ljubezen do najštevilnejšega stanu v državi, ki s ponosom spoštuje v Njem svojega najvišjega zaščitnika.

Bog živi Nj. Vel. kralja in Njegov visoki dom!

Dogodki po svetu

Vprašanje vojne odškodnine in razorožitve. — Francija ne plača Ameriki svojega dolga. — Enakopravnost Nemčije. — Konferenca Male antante.

Najvažnejši politični dogodek preteklega tedna je odstop vlade g. Herriota v Franciji. Vlada je odstopila, ker je francoski parlament z ogromno večino glasov sklenil, da Francija ne plača Ameriki 15. decembra zapadlega obroka svojega dolga, ki ji ga dolguje po mirovni pogodbi.

Do letos so Francozi in Angleži poravnavali svoje obveznosti napram Zedinjenim državam z denarjem, ki so ga dobivali na račun vojne odškodnine od Nemčije. Letos poleti pa so Nemci v Ženevi izjavili da ne plačajo nič več, ker ne morejo. Po dolgih pogajanjih so se Francozi in Angleži udali nemškemu pritisku in sklenili sporazum, po katerem naj bi Nemčija plačala samo še 3 milijarde mark po 3 letih, a še to le tedaj, če bo mogla.

Na črtanje dolgov pa ni pristala Amerika. Pogajanja med Zedinjenimi državami na eni ter Francijo in Anglijo na drugi strani zaradi črtanja francosko-ameriškega dolga so se vlekle sicer dolgo, a po izvolitvi novega predsednika so Zedinjene države odločile, da zahtevajo brezobzirno svoj denar. Anglija se je zaenkrat vdala ter je plačala svoj zapadli obrok v znesku 95 milijonov dolarjev, ni se pa vdala Francija: francoski parlament je neglede na doslej vedno poudarjano svetost in nedotakljivost mirovni pogodbe sklenil, da Francija ne plača. Ta sklep je primoral vlado oziroma Herriota, da odstopi.

Sklep francoske vlade vtegne postati silno dalekosežen. Nemčija že triumfira, češ, poglejte,

kako tudi Francija sama tepta mirovne pogodbe — torej imamo mi Nemci le prav, če zahtevamo revizijo. Ako pa pride do revizije, je v nevarnosti vsa današnja (povojna) ureditev Evrope!

Na drugi strani pa tudi trdovratno stališče Amerike ni nerazumljivo. Amerika dobro vidi in vé, kakšne silne milijarde izdajajo zlasti njene evropske dolžnice leto za letom za svoje oboroževanje. Zato pa pravijo Amerikanci: Če imate denarja dovolj za vedno novo oboroževanje, ga imejte tudi za plačevanje svojih dolgov!

Podoba je, da spor glede plačevanja dolgov med Ameriko in med evropskimi državami še ne bo kmalu končan in danes ne moremo še niti slutiti niti političnih niti gospodarskih posledic, ki se vtegnejo iz tega spora roditi.

Važno vlogo bo ta spor vsekakor igral pri vprašanju razorožitve. Razorožitvena konferenca je nekaj tednov mirovala, ker je Nemčija izjavila, da ne sodeluje in da pojde svoja pota, če se ji ne prizna popolna enakopravnost z drugimi državami. To se pravi, da hočejo imeti tudi Nemci sorazmerno tako močno armado kakor jih imajo druge države. Tej nemški zahtevi so na razorožitveni konferenci zastopane države sedaj ugodile in Nemčija bo na konferenci zopet sodelovala, tem bolj, ker bo zaradi ameriško-francoskega spora stališče Nemčije okrepjeno.

Ureditev vojnih dolgov in razorožitve in Nemčiji priznana enakopravnost pa so stvari, ki se močno tičejo tudi držav Male antante (Češko-slovaške, Jugoslavije in Rumunije). Da se o teh stvareh natančno dogovore in da določijo skupen nastop, so se zbrali državniki Male antante preteklo nedeljo v Beogradu na posebno konferenco. Podoba je namreč, da bodo tudi Ogrji in Bolgari sledili zgledu Nemčije in da bodo tudi oni zahtevali enakopravnost glede oboroževanja. Morebitno uresničenje teh zahtev pa bo države Male antante občutno zadelo in zato je skupen nastop potrebnejši kakor kedaj prej.

Kaj boste brali?

Če si zaradi pomanjkanja denarja ne morete naročiti dnevnika, potem si naročite

>Kmetški list<.

Če hočete na kratko in točno izvedeti, kaj se godi doma in na tujem, berite

>Kmetški list<.

Če hočete biti dobro poučeni o vseh stanovskih kmetskih zadevah, berite

>Kmetški list<.

Če ne marate neresničnega zavijanja in potvarjanja dejstev, berite

>Kmetški list<.

>Kmetški list< je pisal vedno in bo pisal tudi v bodoče brezobzirno resnico. Zato si naročite

„Kmetški list“!

Zborovanje dolenskih županov

Prejšnji teden se je v Novem mestu vršil sestanek dolenskih županov, ki se ga je udeležilo 23 županov. V glavnem so razpravljali o občinskih proračunih ter ob tej priliki tudi ustanovili pododbor Županske zveze za novomeški okraj, ki ga po odbornikih tvorijo novomeški župan dr. Režek kot načelnik, za podnačelnika župan občine Šmihel-Stopiče, g. France Bulc; za odbornike pa gg. dr. Konvalinka iz Toplice, Ivan Pečaver iz Črmošnjic, Ivan Šegula iz Št. Petra, Lojze Šali iz Prečne, Jože Zupančič iz Trebnjega, Andrej Čerar iz Mirne, Slavko Vehovec in Ivan Hrovat iz Žužemberka, za občinska preglednika pa Ivan Kulovec iz Vavte vasi in Anton Avsec iz Gotne vasi pri Novem mestu.

Rešitev brezdomincev

Naši čitatelji se še gotovo dobro spominjajo iz naših poročil, da je bilo največ žalostnih primerov, ko so ubožne družine stanovale oboki mostov, ravno v Mariboru. Med temi slučaji je bilo naštetu nekaj naravnost obupnih — taki stanovalci pa seveda niso bili Mariboru posebno v čast. Končno se je vendarle našla neke vrste rešitev za take stanovalce in pa za druge, ki so se številni stiskali v znanj baraki v Kraljeviča Marka ulici. In sicer je železniško ministrstvo prepustilo mariborski občini 35 starih vagonov, ki bodo tem služili za hiše in domovanje. Baje bodo na spomlad to kolonijo »vagonarjev«
še povečali s tem, da bo postavljenih še več takih vagonov, ki bodo služili za domove. — Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!
TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

Plugi za invalide

G. minister socialne politike in narodnega zdravja Ivan Pucelj je na prošnje invalidov in invalidskih vdov z odlokom št. br. 62114 od 12. decembra 1932 odobril pluge sledečim invalidom.

Mencin Ivan, Dvorska vas; Stefančič Ana, vdova pok. Janeza iz Fare 27; Germ Franc iz Kompolja 7; Obranič Marija, vdova pok. Antona iz Kuzetiča; Arko Terezija, vdova iz Podklanca 15; Oblak Ivan iz Sinovica 10; Rus Franc iz Tržiča 12; Segulja Neža, vdova, Slavski Laz 21; Mlinc Ana, vdova pok. Mihajla iz Grivaca 6; Tekavec Jožef iz Dan 26; Arko Marija, Kot pri Novi Stifci 32; Strojina Ana, vdova pok. Janeza iz Dobrave 5; Mrvič Ana, vdova pok. Jožefa, Rakovnik; Mrvar Marija, vdova iz Kleč 2; Erjavc Ivan, Trebča vas 10; Pečauer Bernard iz Kampoha 2; Može Franc iz Dolnje Lakovnice 4; Brinskele Avgust, Topli Vrh; Zupančič Jože, Regerča vas 26; Kirm Janez iz Brezovška 13; Pirc Anton iz Benečije 5; Golobič Neža, vdova, Vrh pri Dolžu; Korelec Anton, Vavpča vas 5; Srakar Josip, Gančani 44; Špilak Marija, vdova, Vel. Polana; Gerič Martin, Vel. Polana; Zerdin Ana, vdova, Vel. Polana; Hozjan Bara, vdova, Velika Polana; Jaklin Kata, vdova, Velika Polana; Kolenko Marija, vdova, Gorenja Bistrica; Lampert Ana, vdova Bogojna štev. 10; Gruškovnjak Katarina, vdova, Črensovci; Hrovat Marija, vdova, Črensovci; Simonka Mihael, Dolnja Lendava 9; Senica Anton, Cvetkovej 51; Senica Alojzij, Formin 48; Bezjak Terezija, Zabovci 58; Šel Josip, Jurovci 9; Petek Jakob, Nova vas 21; Pepelnjak Fr., iz sela in občine Sikolje 64; Sagadin Ivan, Gor. Hajdina; Pevc Franc, Šalovec 51; Toplak Franc, Sp. Hajdina 80; Rižnar Jakob, Cvetkovej 3; Muhič Mihael, Zabovci 80; Marin Josip, Cvetkovej 37; Gašpar Stefan, Čepinci 63; Cigut Kata, vdova, Vaneča 76; Siplič Sandor, Vaneča 15; Zavec Franc, Kostanovci 79; Solar Marija, vdova, Dol. Slaveči 133; Lepič Aleksander iz sela in občine Vučja Gomila; Kolar Janez, Vaneča 11; Kovač Jurij iz Sela in občine Šalovec; Lipič Julija roj. Kološa, vdova, Moravci 125; Barbarič Sandor, Šalovec 48; Terek Adam, Kančovi 41; Talaber Karol, M. Dolenci; Barbarič Sandor, Šalovec 48; Zilavec Jožef, Lucava; Dermastija Franciška, vdova, Smladnik 10; Krmelj Marija, vdova, Hotovlje 6; Jereb Ivan, Grad 41; Kaplenik Blaž, Cerklje 32; Strupi Marija, vdova, Hraše 56; Oblak Marija, vdova, Zapoge 31; Jamnik Ivan, Boštanj; Janežič Martin, Malo Mlačovo; Kosane Ignac, Pleševci 56; Pangeršič Avgust, Zalag; Potočnik Maki, Gubno 44; Serdinšek Jurij, Zetale 34; Petrovič Terezija, vdova, Zetale 111; Juc Cecilija, vdova Čermožice 8; Platinovšek Franc, Platinovci 6; Šoško Jože, Sobenja vas; Zavrl Josip, Drežič Vrh; Satler Franjo Radeče 2; Terlep Anton iz sela in občine Trebelne 4; Novak Jože, Prelogi 99; Posedenshek Anton, Dramlje-Laze; Čerar Janez, Rafolše 17; Skrlj Ivana, vdova pok. Franceta, Dobec 15; Kolničar Janez, Radovljica; Lampret Martin, Dobrova; Sebull Ivan, Prezid 74; Troha Julijana, Kozji Vrh 10; Pirš Alojz, Lušečka vas; Franceš Franc, Brezula; Vunk Katarina, Stržna 21; Pekoja Jožef, Brengova 4; Čučko Avguštin, Spodnji Koren.

Novi začasni zakon o zaščiti kmetov

Ker je začasni zakon o zaščiti kmetovalcev z dne 20. aprila, odnosno 20. oktobra tek. leta prenehal z dnem 20. decembra t. l., je vlada predložila že začetkom novembra t. l. osnutek stalnega zakona, ki je bil takoj izročen v ta namen izvoljenemu 31 članskemu parlamentarnemu odboru v razpravo. Vsled silno težke materije, ki jo je zakon obdelaval, tisoče si nasprotujočih interesov, ki so se križali pri tej razpravi, je zamogel ta odbor kljub temu, da je zasedal dnevno tudi 10 ur in več, dovršiti svoje delo šele v šestih tednih, torej do srede decembra. Ker pa mora ta zakonski predlog še skozi parlament in senat, je bilo nemogoče istega do 20. decembra uzakoniti. Zato se je moral dosedanj zakon podaljšati z nekaterimi spremembami, ki so se tekom trajanja tega zakona pokazale potrebnim. Glavna sprememba je v tem, da obsega sedanja zaščita vse dolgove kmetovalcev brez ozira na to, kje isti postojajo, izvzemši samo Narodno banko. Važno določilo zakona je tudi, da so z dnem stopanja istega v veljavo, torej dne 21. decembra t. l. ustavljene vse tožbe in sodni postopek, izvršbe, sekvestracije in podobno, ki so bile uvedene za plačila obresti ali glavnice starih, torej pred 20. aprilom 1932 obstoječih dolgov. Vse obresti in slično, ki do tega dne niso bile plačane, se pribijejo glavnici dolga in se za istega od tega dne ne more tožiti, niti prodajati ali uvesti sekvestracije. Pač pa mora dolжник od tega tako nastalega dolga od 20. decembra naprej plačati obresti, ki so dogovorjene, ki pa ne smejo presegati s provizijo vred 10% in to v pogojenem roku. Če dolжник teh obresti ne plača, zamore upnik vložiti za naplavo teh obresti tožbo, predlagati prodajo ali sekvestracijo. Vsak dolжник, ki ima pogojeno plačevanje obresti v naprej, naj se potruži, da iste takoj plača, da ga tako upnik ne more tožiti na novo ali pa podaljšati prejšnjo tožbo ali sekvestracijo.

Važna je nadalje definicija, kdo je — kmet — v smislu tega zakona. Dosedaj se je kratkotalo prakticiralo tako, da se je kmetovalca, ki je plačal več davka od zemlje kakor pa od event. obrti, smatralo kot kmeta zaščitenim. V nasprotnem slučaju pa se ga je smatralo obrtnikom in torej ni bil zaščiten. To tolmačenje pa je bilo pogrešno in v direktnem nasprotju z besedilom zakona. V smislu zakona se smatra kmetovalcem oni, ki imajo manje od 75 ha obdelovalne zemlje (gozdi in pašniki niso všteti niti ne morejo biti ovira) in je njihov obdavčeni dohodek iz kmetijstva (zemljedelstva, živinore-

je itd.) večji, kakor pa obdavčeni dohodek iz event. obrta, trgovine itd., ki jo morda posedujejo. Torej se ne vrši več ocena po razliki davka, temveč po razliki dohodkov (seveda kosmatih), kar je mnogo pravičnejše.

Dragoceno je nadalje onemogočenje vsemogočih tožb dolžnikov, s katerimi so nekateri denarni zavodi, ki so bili po prejšnjem zakonu izvzeti, kar tekmovali v Sloveniji in tako že dovolj siromašnim dolžnikom napravili mnogo težkih milijonov novega dolga, naraslega na samih stroških.

Da se je vsaj nekoliko ustreglo trgovcem in obrtnikom, ki so radi neplačanja kupljenih predmetov bili precej oškodovani, se je dovolilo obojim izterjavanje onih vsot, ki so nastale z delom obrtnikov po 20. oktobru 1931. leta neomejeno, in v trgovinah z nakupom življenjskih potrebščin po istem roku v zneskih do Din 500.—.

Izpod zaščite so izvzete in se torej morajo plačati: javne dajatve (davki, takse itd.), vzdrževalnine (prevžitki), plače delavcem, uslužbenecem, stanarine in terjatve, ki izvirajo iz kazenskih del.

Kot stare dolgove se smatra seveda vse one, ki so nastali pred 20. aprilom 1932, pa če tudi so bili potem na kak koli način obnovljeni (prolongacija menic, naprava novih zadolžnic, prenos na druge vrste posojil itd.).

Za dobo trajanja tega zakona se mora zamenjavati ob preteku njih veljavnosti in plačati obresti po največ 10% letno. Nove (prolongirane) menice morajo imeti isto garancijo (poroštvo) ali enakovredno. Če bi kdo ne hotel sprejeti tako obnovljene menice ali bi ne hotel sprejeti obresti tudi pri ostalih vrstah dolgov, zamore dolжник založiti menice ali tudi obresti na sodišču.

Če upnik zahteva vknjiženje njegove terjatve in mu dolжник to na poziv prizna, se to izvrši službeno s plačanjem pristojbin in taks, pa brez stroškov. Če ga je upnik v ta namen izročil odvetniku ali ga tožil, dolжник pa mu vknjižbe ne brani, plača stroške upnik sam. Istotako tudi v slučaju, če je dolg že dovolj zavarovan, kar mora dolжник dokazati.

To so glavna določila tega provizornega zakona, ki sicer zadolženim kmetom v splošnem ne prinaša mnogo, zelo veliko po onim, ki jim je bil že boben pred vratmi in bodo s svojo deco zamogli nekoliko olajšani uživati božične praznike pod svojim krovom.

Ivan Urek, nar. poslanec.

Delna rešitev občinskih proračunov

Pretekli teden je Narodno predstavništvo končalo razpravo o naknadnih kreditih in njih kritju. Med drugim pa je finančni odbor sklenil, da se ukine omejitev trošarinskega zakona, ki je dopuščal podeželskim občinam samo 50 par, mestnim pa 1—Din trošarino na vino in po 5 Din na hektolitersko stopnjo pri žganju. Ta omejitev je delala največ skrbi pri sestavljanju občinskih proračunov, ker ni bilo zanje nikjer najti kritja. Neštete resolucije in zahteve županov so končno privedle do delne rešitve in sicer s tem, da je bila sprejeta določba, da smejo podeželske občine v bodoče pobirati na vino 1 Din trošarine, mestne občine pa 1—50 Din. Za žganje ostane dosedaja maksimirana trošarina 5 Din za hektolitersko stopnjo še nadalje v veljavi.

Ta določba pa večini občin omogočila uspešno sestavo proračunov za leto 1933.

Kmetska mladina naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Gruda«!

Čudne demonstracije v Trstu

Kakor poročajo, so se pred dnevi v zvezi z znanimi dogodki v Trogiru v Dalmaciji, o katerih smo že poročali, vršile v Trstu demonstracije proti naši državi. Po mestu so korakale vrste fašistov, nekje so hoteli celo zažgati našo trobojnico, medtem, ko so varnostni organi druge demonstrante pravočasno zadrževali ter jim onemogočili pohod pred jugoslovanski konzulat s tem, da so jih skušali razgnati. V tem trenutku pa se je izvršila čudna izprememba. Demonstrantom so se priključile še večje množice, in za čuda, pričeli so demonstrirati proti fašizmu ter vpili: »Dol s fašizmom, dol z diktaturo«, kar je delovalo na fašistične oblastnike, ki so vajeni samo slepe pokorščine, kot mrzla polivka, tako da se dolgo niso mogli znajti. Zares, čudne demonstracije!

Zapeka. Vseučiliške klinike potrjujejo, da naravna »Frane Jožefova« grenčica, zlasti v srednji in visoki starosti izburno čisti želodec in čreva.

Mladina

Zveza kmetskih fantov in deklet v Ljubljani želi vsem tov. društvom, tovarišicam in tovarišem, kakor tudi vsem prijateljem kmetske mladine vesele in srečne božične praznike!

★

Kreft Vlado:

Kmetska mladina in Kmetijska družba

Reifeisen in Schulze-Delitsch sta storila kmetu veliko uslugo, ker sta našla obliko gospodarske organizacije, pri kateri je lahko tudi kmet sodeloval. Gospodstvo cehov je prenehalo in zadrugarstvo, kakor se je imenovala ta nova gospodarska inštitucija, si je brazdilo pot vedno bolj in bolj.

Danes je zadruga edina gospodarska ustanova, ki je po vseh človeških zakonih pravilna in pravična. V skupnem organiziranju prodaje kmetovih produktov se bo zboljšala kvaliteta, dosegla se bo večja prodajna cena, prenehalo bo mešetarstvo in prekupčevanje.

Zadruga je tudi v državnih zakonih favorizirana, z večjimi in manjšimi olajšavami. Njej ni glavno dobiček. Kreditne zadruge skušajo poslovati z najnižjo obrestno mero pri posojilih, nasprotno stremijo, da zvišajo na najvišjo možno stopnjo obresti hranilnih vlog. Pridobitne ali produktivne zadruge hočejo najvišjo prodajno ceno blaga, od katere se le odračunajo upravni stroški, malenkost odpade na rezervni fond, ves preostali izkupiček se izplača takoj zadrugarjem.

V drugih državah je že zadrugarstvo vsestransko razširjeno (Danska, Čehoslovaška), v večji meri tudi pri nas ali nimamo pa še zadrug za prodajo nekaterih kmetovih pridelkov, t. j. premalo je pridobitnih zadrug.

Mleakrske, mizarske, stavbne, strojne in druge zadruge manj ali bolj uspešno delujejo, kljub veliki krizi. Posebno so razširjene mleakrske zadruge, ki konzumirajo velik procent mleka. Manjkajo nam dobre vinarске zadruge, ki so za vinorodne kraje življenjskega pomena. Nekaj jih je, njih delo ni zadovoljivo, zakaj ni, o tem naj razpravljajo strokovnjaki. Najbrže radi nezaupanja producentov in velike delikatnosti vinske prodaje.

Velikanska je tudi vrzel v nakupu in prodaji živine. Prekupčevalci, mešetarji in živinski trgovci mnogokrat na nečloveški način odirajo ubogega kmeta, ki je izpostavljen vsem neprivikam. **Prodati mora**, ker mu je še to edini vir dohodkov, posebno za onega kmeta, ki nima možnosti, da prodaja mleko in zelenjavo v mesto. Znano mi je, da je neki živinski trgovec imel monopol za celo pokrajino. Kaj to pomeni, veste sami. Nakupne cene živine je sam diktiral, kupoval po najnižji ceni in tako zaslužil pri vagonu do Din 10.000.— in še več. Če pomislimo, da bi imeli zadrugo, ki bi prav tako nakupila 1 vagon živine (15 glav), bi ona zaslužila 10.000 dinarjev. Odbijmo od tega režijske in druge stroške (prevozni so že prvotno odračunjeni), dobimo povprečno Din 7.500, torej Din 500 na govedo. Teh Din 500 bi pri zadrugi dobil kmet. In tudi, če eden ali drugi reče, da ni tako in da navedeni primer ne drži (čeprav drži!), je dovolj, da je pri vsakem govedu ob polovico, t. j. za Din 250, kar za kmeta ni malenkost. Za njega izgubljen denar, ki ga požre kapitalistov žep.

Z ustanovitvijo teh zadrug se živinski trgovec ne bi uničil. Postavljena bo mu le zdrava konkurenca, česar posledica bodo boljše cene in zahteva kvalitetnega blaga.

Vsaka država ima kontingente (določeno število) ki jih postavlja, da se čisti lastno produkcijo in fabrikacijo. Država določi za poedine

Položnice

V zadnje številke »Kmetijskega lista« smo priložili poštne položnice vsem našim cenjenim naročnikom s prošnjo, da bi se jih poslužili ter čimprej poravnali naročnino za leto 1933, ki znaša, kakor doslej, 30 Din za celo leto.

druge države tak kontingent. Tudi naša država lahko izvaža v sosedne določeno število svinj, krav, telet in pridelkov. Ona razdeli to količino na posamezne trgovce, družbe in zadruga.

Največji procent pripada zadrugam.

Velika zadruga, ki bi obsegala vso Slovenijo, bi lahko zamašila vse luknje, ki še danes obstojajo v prodaji kmetijskih produktov. S sistematskim delom v tej smeri bi ustvarila močno gospodarsko-stanovsko organizacijo, ki bi prinesla kmetu boljše čase in boljše cene njegovim produktom, ki se danes prodajajo za sramotno ceno.

Še polno drugih stvarnih okoliščin je, ki govore in zahtevajo, da se kmetijsko gospodarstvo vsestransko postavi na bazo zadrugne prodaje.

Dotaknimo se sedaj naše Kmetijske družbe, katero hoče sedanji upravni odbor spremeniti v zadrugo, ker pričakuje od te spremembe večjih koristi za kmeta. Razvila se je polemika po naših časnikih. Eni so za, drugi proti. Konstatiram:

Kmetijska družba je gospodarska ustanova in je last vsega slovenskega naroda. Uničiti njo, se pravi napraviti zločin. V njo politika ne spada. Jasno pa je tudi, da ljudje, ki so zakrivali, da je družba utrpela velike izgube, ki gredo vse na škodo kmeta, ne spadajo v družbo, najsi bodo klerikalci ali liberalci. Kmet nima več zaupanja, ne garancije, da taki gospodje družbe ne privedejo v popolno propast.

Vsi časniki so polni besedičenja, da je za kmeta le v zadrugi rešitev, kar je tudi resnica. Povsod se govori in piše, brez izjeme, da se le v zadrugnem poslovanju obeta kmetu boljši obstoj. Danes, ko se zadeva v tej smeri urejuje, zopet prihajajo glasovi, da je družba v nevarnosti, ker v nji ni nekaterikov. Gospodje, ali ne gazite in teptate lastnih načel, ki jih je že nebroj zapisanih po vaših časnikih?

Zame kot pripadnika mlade generacije ni važno vprašanje posameznikov, nego vprašanje, ali se dela pravilno, pravično in koristno. Vem, da vsa kmetijska mlada generacija odločno odklanja vsako manipulacijo z našimi kmetijskimi gospodarskimi ustanovami, ker preteklost je pokazala, da slično poslovanje ni v interesu, nego le v izgubo kmetijskega sloja. V tem slučaju je delo pravilno, pravično in koristno.

S spremembo Kmetijske družbe v zadrugo bo imel vsak možnost, da sodeluje in tudi kontrolira (bolj kot sedaj) poslovanje upravnega odbora, ne kot odbora političnih pripadnikov, nego kot ekonomov, ki jim je poverjeno vodstvo zadruga — le v korist kmeta. Če pa se tega ne bo storilo in tako ne bo delalo, bo mladina prva, ki bo dvignila glas in zahtevala točne obračune. Dovolj je bilo trpljenja, dovolj suženjstva, skrajni čas je že, da si kmetijski živelj pripori boljše eksistenco. Ne bomo dopustili, da se z gospodarskimi ustanovami kmeta koristijo le posamezne osebe, kakor se je to v nekaterih slučajih dosedaj dogajalo.

Oblika dosedanje Kmetijske družbe ni in ne bo taka, da bi lahko izvršila predvideno velikansko gospodarsko delo, lahko pa zadruga, ki gotovo ne bo v toliko meri izpostavljena političnim interesom, ki so do sedaj družbo nemilo in brezobzirno tlačili k tlom — radi političnih interesov.

Za kmetijsko mladino, ki bo danes ali jutri nasledila svoje očete, je ta preosnova velike važnosti in majhen del poizkušnje, da se bodočim kmetijskim gospodarjem pripomore do boljšega gmotnega položaja. Gotovo se bo s hvaležnostjo spominjala prednikov, ki so orali ledino za svojo in njeno boljše bodočnost.

Ivan Kronovšek:

Kmetijski mladini za Božič

Zopet bodo zapeli božični zvonovi preko naših gričev, hribov in dolin, oznanjujoč zemljanom svojo blagodejno pesem miru in slavo. Bogu v višavah. Močan občutek nam navdaja zamisel božičnega praznovanja, ki tajinstveno vpliva na naše razpoloženje. Človek je v teh dneh ves preroben in čuti neko notranje zadovoljstvo in mir. Sam od sebe pozabi na križe in težave, ki ga morijo v njegovem težkem življenju, v borbi za kruh in obstanek. Kot da bi bilo življenje le praznik, tako se počuti v božičnih dneh. Takšnih praznikov si želimo vsi in se jih tudi odkrito veselimo.

Mesta bodo v teh dneh postala pusta in prazna. Zapustili jih bodo vsi iz kmetijskih hiš izhajajoči ljudje in bodo pohiteli v svoje rojstne kraje k svojim staršem, bratom in sestram. Kmetijske družine se bodo pomnožile z mestnim prebivalstvom. Naše vasi in naselja bodo živila. Prazniki jih bodo dvignili v razpoloženje, ki se bo izražalo v vseh kmetijskih domovih.

V naših kmetijskih domovih je praznovanje še vedno naravno. Polno domačnosti in prirodnosti. Skromna je kmetijska hiša ali v nji vlada tista družinska skupnost in zadovoljstvo, ki daje polno nepotvorjenega užitka in veselja tudi tistim rojakom in članom družin, ki so se svojem kmetijskemu domu že docela odtujili. In ko pridejo med svoje rojake, vaščane, ne morejo zatajiti svojega pokolenja, čeprav nekateri svojo pripadnost v mestu tajijo in mogoče celo nastopajo proti pravicam kmetijskih ljudi. Morda jih tudi smešijo in omalovažujejo, ker pozabljajo, da so se rodili tam, kjer se z znojem in žulji prideluje naš vsakdanji kruh.

Naša vas je še vedno prirodna, kakršna mora tudi ostati. Na tihem jo čislajo tudi tisti, ki je javno nočejo priznati. V njej je še polno zdravja, prirodnosti in nepokvarjenosti. To nam daje upanja, da se bo naša slovenska vas takšna ohranila tudi v bodoče.

Kakor vemo, da je naša vas v svojem jedru zdrava, tako si tudi ne smemo prikrivati dejstva, da jo obdaja še vedno tema, ki mori in tlačí kmetijskega človeka. Ta tema je nezavednost in hlapčevstvo, ki oklepa človeka kot kačaklopotača. Ne more dihati niti svobodno misliti. Vdan v takšno usodo, misli, da je odvisen od vseh, ki ga pomiljujejo, nihče mu pa noče pomagati.

Na zunaj se tega ne vidi očitno, saj pravim, da se kmetijskega človeka pomiljuje od vseh strani. Uči se ga, vzgaja in vodi in to nas moti. Tukaj se pa vprašajmo — kako? Ali je vseeno, da se nas uči in vzgaja v ponižne in hlapčevske ljudi, brez ponosa in samozavesti, vedno odvisne od vsakogar. Zakaj pa nam nihče ne pove, da imamo tudi sami pravico o sebi odločati, da celo o tistih, katerim dajemo kruh. Ali ni tukaj bojznani, da bi naš človek enkrat spregledal? Se li tega zavedamo?

V dušah naših fantov in deklet se poraja ta zavest, kar nas navdaja k lepšim mislim in pogledom v bodočnost. Naše mlade vrste se množijo z dneva v dan. Kmetijska mladina spoznava, da je v njenih rokah boljša bodočnost. Kmetijska zavest se dviga in kmetijska ideja se širi po naši lepi Sloveniji, kot melodije božičnih zvonov.

Ko boste, fantje in dekleta, praznovali lepe božične dni, spomnite se tudi svojega poslanstva. Kar je zdravega na vasi, to mora ostati, kar pa nam dela sramoto in slabo ime, to pa iztrebimo do dna. Delajmo z združenimi močmi v organizaciji za prosvetni in kulturni napredek naših kmetijskih domov. Utrujmo vero v našo zmago pri tistih, ki nas ne razumejo ali ki živijo v strahu pred seboj. To je naša naloga, za katero smo sami odgovorni. Vsem, ki ste zavedni in dobre volje, želimo v tem duhu zdrave in vesele božične praznike!

Pristopajte h Kmetijski Matici.

Prvi dekliški tečaj

V času od 3. do 10. januarja leta 1933 se bo vršil dekliški tečaj v Ljubljani, ki ga priredi »Zveza kmetijskih fantov in deklet«. Udeležijo se ga lahko članice naših društev in tista dekleta, ki se za naš pokret zanimajo oziroma, kjer nameravajo ustanoviti naša društva. Ob dopoldnevih si bodo udeleženke lahko ogledale razne ustanove (tovarne, muzej, Narodno galerijo, tiskarne itd.), ob popoldnevih pa se bodo vršila predavanja. Zvečer bodo udeleženke posetile gledališče (opero in dramo) ter kinopredstavo.

Dekleta, ki niso organizirana in so izven okoliša »Društva kmetijskih fantov in deklet«, naj se prijavijo sama. Prijavnice naj se spišejo lastnoročno, z navedbo rojstnega datuma, poklica in stalnega bivališča ter dosedanjega udeleževanja ter pristavijo ali si bodo preskrbele hrano in stanovanje same ali Zveza. — Zveza kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 3.

Opozarjamo vsa društva na okrožnico, ki jim je bila razposlana za dekliški tečaj. Če katero društvo okrožnice ni prejelo, naj to takoj sporoči Zvezinemu tajništvu, da mu isto naknadno pošlje.

Dekliški tečaj, ki se vrši od 3. do 10. januarja in ga priredi Zveza kmetijskih fantov in deklet je brezplačen, le stroške voznine nosi tečajnica ali društvo kateremu pripada prijavljena. Vse druge stroške, vso oskrbo v Ljubljani načelno plača Zveza, kolikor tega premožnejše ne morejo same storiti. Prijave se sprejemajo do 28. decembra

★

Beričev. Čeprav se od tukaj »Društva kmetijskih fantov in deklet« redkokdaj kaj sliši, vendar ne spi, ampak se prav pridno giblje. Naše večletne vroče želje, zgraditi si lastni krov, lastni dom, se bodo kmalu uresničile, oziroma se so že. Prav te dni je bila dovršena streha novemu društvenemu domu, seveda je še vse v surovem stanju, ki bo pa spomladi dograjen. Novi dom je 20 m dolg in 9 m širok. Da je stavba tako hitro zrastle, je zasluga požrtvovalnega članstva. Saj so fantje skoro cele noči nepretrgoma en mesec delali brezplačno. Prav pohvalno moram omeniti naša dekleta, ki so ves čas prav tako požrtvovalno sodelovale pri gradbi doma. Tukaj se najbolje vidi koliko se da doseči z združenimi močmi. Le tako naprej po začrtani poti, za steno nam je zagotovljena boljša bodočnost. A. Š.

Bela cerkev. Naše društvo kmetijskih fantov in deklet, kot prvo ustanovljeno od Novega mesta proti Krškemu polju, orati začelo je trde ledino za prebujenje naše vasi, za vcepitev samozavesti in samoobrambe ter kmečkega ponosa naši mladini; starim pa za vzgled, da je vse ono, kar je bilo, minilo in, da gremo povsem ločeno, zanašajoč se na naš zdrav, prirodni kmetijski razum in na močne, neutrudljive mišice naših rok in nog, zavedajoč se, da je naše kmetijsko telo skonstruirano tudi za popolno in prav od nikogar odvisno samostojnost — na novo delo, po novih potih, novim in boljšim časom nasproti. Delovati in živeti je začelo 20. aprila t. l.

Kot marsikdo, ki je leta in leta trpel pod pezo jarmov, na poti v svojo prostost in lepši svojli stanovski bodočnosti nasproti, trpelo je tudi naše društvo prve, dokaj ostre boje. Žal, da se je moralo že kot novorojeno dete boriti za svoje življenje, za bodočnost svojih lepih ciljev, — premagalo je težke momente, prvih dni svojega življenja.

Ko pa pogledamo danes nazaj na življenje, dobro 8-mesečno življenje in ko zahtevamo letne račune društvenega delovanja, vidimo, da je društven uspeh sijajen, da je njegovo delo plemenito in, da imamo za seboj in za našo kmetijsko zastavo ljudi, ki imajo pred očmi smisel našega dela, ljudi, ki so nas razumeli, lahko bolje rečemo — idejno naših ljudi, ki so razumeli, da je čas, da stopi kmetijska mladina in kmetijsko ljudstvo v vsej svoji mnogoštevilnosti,

kljub težkemu današnjemu trpljenju, da tudi mi rečemo krizi, ki je objela cel svet in posebno naš kmetijski stan — na pot kreposti, našim ciljem nasproti — k samoodločevanju.

Kot prvo stvar, naredilo si je naše mlado društvo na šibka ramena težko delo in priredilo za vse tukajšnje kraje novost — tekmo koscev, združeno s tekmo možakarjev. Sijajno uspela in nadvse dobro organizirana prireditve, je žela velik moralen uspeh in tudi materijalna plat je dala našim mladim delavcem neutrudljivega poguma. Marsikdo se še danes rad spominja, da tako lepe kmečke prireditve in toliko ljudi v naši vasi ni še nikoli videl. Lepo je bilo — toda le zasluge mladih, delavnih, novih ljudi.

Da pa je dalo društvo svojim članom in tudi drugim prijateljem naše ideje tudi nekaj koristnih naukov in nasvetov, priredilo je nekaj strokovnih in idejnih predavanj, ki so nadvse lepo in dobro obiskana uspela.

Društvo se je poleg tega udeležilo tudi zvezine tekme v Št. Vidu, odkoder je odšel naš tekmovalcec zadovoljivo mesto v tekmovanju in bil tudi nagrajen. Na prazniku agrarizma, 14. avg. na Krškem polju, udeležilo se je naše društvo s precejšnjim številom članstva na okrašenem vozu in nekaj na kolesih te lepe prireditve. Naš tekmovalcec pri kolesarski tekmi pa je odnesel prvo nagrado in prejel novo kolo.

Tudi sicer naše društvo ni spalo, ampak je čvrsto na delu, zasledujoč vse smeri, ki bi mogle privedi naše ideje do zasledovane poti. V bodočem letu si je sestavilo lep program dela: Tekma koscev, to se razume, postati mora tradicija; če pa bo mogoče, pokazale se bodo tudi naše žanjice v svoji spretnosti. V prvih zimskih mesecih in začetkom spomladi pa bomo prirejali razna zanimiva in koristna predavanja, ki jih imamo kar 15 na programu. Žal, da smo nekoliko oddaljeni od mesta, vendar bomo tudi tej nalogi kos. Vrše se predpriprave za igro, nameravamo pa dobiti tudi kinoaparata, ki ga je v svoji veliki ljubezni do svojega kmetijskega ljudstva poklonil zvezi sam Nj. Vel. kralj. Če se nam posreči ustanoviti bomo tudi svojo lastno društveno knjižnico, ker se trdno zavedamo, da je potom dobrih knjig najboljša izobrazba in da je knjiga najlepši človekov prijatelj in svetovalec. Našim ljudem pa bomo ogromno koristili in ustregli njih želji, saj tako radi bero, a kaj ko ni prilike dobiti dobrih knjig.

To bi bil leten obračun našega dela, v bodoče pa upamo, da bomo podali lahko še zadovoljnejše račune. Oglasimo se sicer poredko, a naše delo je tem bolj plodovito. V Novem letu želi vsem prijateljem kmetijske misli največ sreče — Društvo kmečkih fantov in deklet Bela cerkev.

cijske oblasti. Zaprli so mlade fante ter naperili proti njim obtožbo veleizdajalstva. Idejni vodja preporodovskega gibanja, mladi Avgust Jenko, je takrat že bil v Srbiji, kjer je v bitki na Ceru padel kot dobrovoljec. Drugi pa so bili zaprti po avstrijskih ječah. »Veleizdajniški proces« v Ljubljani je za večino mladih fantov končal z manjšimi kaznimi, medtem ko sta bila Ivan Endlicher in Janže Novak ostala še nadalje v ječi, kjer sta čakala glavne razsodbe. Ivan Endlicher je v ječi po hudem trpljenju izdihnil in za vedno končal svoje idealno življenje, Novaka pa je rešil iz ječe propad Avstrije.

Gibanje te mladine je edinstveni primer v zgodovini našega naroda. Visokim ciljem te mladine pa sledi današnja organizirana mladina v »Preporodu«, ki si je naložila drugi del tega cilja — graditev in ustvarjanje kulturnih in socialnih dobrin v svobodni narodni državi. V tem delu ji želimo največ uspehov, zlasti pa pričakujemo, da bo pri tem delu kar najtesneje sodelovala s kmetijsko mladino ter tako z narodom za narod izpolnjevala poslanstvo, za katero so umirali in trpeli po avstrijskih ječah njeni predhodniki in idejni utemeljitelji.

Pri bolezni srea in poapnenju žil, nagajenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigurava »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napa. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevi so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijah trgovinah.

Pomembna dvajsetletnica srednješolske mladine

Pretekli teden je srednješolska organizacija »Preporod« priredila pod pokroviteljstvom bana dr. Draga Marušiča pomembno proslavo dvajsetletnice srednješolske organizacije »Preporod«, ki je bila v najodločilnejših trenutkih našega narodnega življenja, v borbi za narodno svobodo in samostojnost ter ustvaritev naše narodne države ena najvidnejših in najborbenejših v polpretekli dobi, v letih 1912—1914.

Mladina je tista, ki nosi v sebi seme bodočnosti, ki gleda jasno v bodočnost. Takih jasnih pogledov je bilo treba v takratni dobi, ko so bili na obzorju veliki svetovni dogodki. Takratna slovenska stara generacija je pa bila za taka gledanja že okostenela, brez navdušenja in kar je glavno, nepripravljena na največje žrtve. Zrasla pa je takrat slovenskemu narodu mladina, borbena in močno potrjena po brezprimer-

nem trpljenju in suženjstvu lastnega naroda, ki je ječal pod avstrijsko pestjo in ki mu je pretil pogin. Ta mladina si je v svojem mladem spoznanju postavila jasno načelo — svobodo ali smrt — drugega izhoda zanjo ni bilo, zato pa je tudi bila pripravljena na največje žrtve. Svoboda in spojitve vseh južnoslovanskih narodov v močno državo, kjer bo ta svoboda zagotovljena! To je bilo tej mladini vera in življenje. Snovali so tajne organizacije po vseh srednješolskih centrih: Ljubljani, Kranju, Novem mestu, Gorici, Trstu in drugod, osnovali potem svojo organizacijo »Preporod« in svoje glasilo ter se po tem imenovali »Preporodovci«. Šli so med narod, med najširše plasti ljudstva, ga budili ter vzgajali za borbo proti Avstriji in vžigali v njem čut svobode in prostosti. V to idealno in požrtvovalno delo pa je segla roka čuječe avstrijske poli-

Zanimiv izstop iz občinske uprave ljubljanske

Kakor poroča dnevno časopisje, je izstopilo iz občinske uprave ljubljanske občine osem občinskih svetnikov in sicer: Franc Debevec, dr. Andrej Gosar, dr. Tomaž Klinar, Ivan Krvina, Avgust Martinčič, Josip Musar, Josip Rajnar, Josip Rutar.

V pismu, s katerim sporočajo mestnemu županu svoj izstop, pravijo, da se je v občinskem svetu stvorila nova politična organizacija, ki si lasti pravice na vsa odločilna mesta v občinski upravi, s čimer je porušeno dosedanje razmerje med občinskimi svetniki, ki so bili na teh mestih brez ozira na strankarsko pripadnost. Nastop nove izrazite politične skupine pa je vsako sodelovanje onemogočil.

Janko Furlan:

Kmet

(Nadaljevanje)

Kapitalizem si je ustvaril tako mogočne postojanke, da je danes popolni gospodar in poljubno narekuje gospodarskemu in duševnemu življenju. Njegov duh in njegova volja sta stalna čuvarja blagovnega trga. —

Dasi velja še vedno resnica, da je od gospodarskih subjektov kmet edini, ki je od trga še najmanj odvisen in je v svojem gospodarstvu nekaj zaključen organizem, vendar je tudi on vedno bolj navezan na zmenjavo proizvodov. Z rastočimi potrebami se kmet oddaljuje resnični gospodarski neodvisnosti in postaja žrtev kapitalizma, ki ga poljubno izsesava. Saj ni nikaka težka naloga, ker prvič ima kapital mogočna sredstva in drugič ima opraviti s šibkimi posedinci. Prav zato si je izbral kmeta za svojo dobro žrtev. Od kmečke strani ima najmanjši odpor, ker živi v tej sicer najmočnejši, a razkropljeni armadi bolj vsak zase.

Le zasledujmo indeksne številke cen kmečkih plodov z onimi industrijskih sirovin, izdelkov in kolonialnega blaga, ki kažejo dovolj nazorno nesorazmerje med cenami agrarnih in drugih proizvodov. Cene agrarnih pridelkov so

veliko pod ceno tekstilnega in kolonialnega blaga, ki ga kmečka hiša najbolj potrebuje. Vzamemo v skromnem smislu, če rečemo, da žrtvuje kmet najmanj tretjino svojih plodov industrijskemu in trgovskemu kapitalu; najmanj vsaka tretja brazda, vsak tretji mah, vsaka tretja vreča njegovih pridelkov so že v naprej določene kapitalističnemu žrtveniku. Slične žrtve utrpijo tudi ostale delovne skupine.

Iz tega prolinaravnega in nevarnega nesoglasja je mogoče samo dvoje: Ali zagnati pšico v sovražnika kmetstva in vsega človeštva — ali nas bo kapitalizem razkrojil.

Kapitalizem ni monopoliziral le gospodarskega življenja, ali če se hočemo bolj jasno izraziti: on se ne dotika le finančnega, industrijskega in trgovskega gospodarstva ter politične moči, osvojil si je vse življenjske potrebščine in obvlada najvažnejši tisk. A to ni zadnje zlo. Podredil si je tudi kulturno življenje in tako postal življenjsko vprašanje. Njegov duh odseva iz naše duševnosti, naši vzori so njegovi otroci. Napačna, a natančno preračunana vzgoja nas je razdvojila in nas poganja v pretirane zahteve in potrebe, ki jih ne moremo zadostiti. Saj so naša gospodarska tla na plavajoči ladji, ki jih mogočni valovi kapitalizma lahko vsak čas pogoltnjejo.

Ker pa se krušno vprašanje ne da premakniti s svojega prvenstvenega mesta, se bori mo najprej za telesni obstoj in si skušamo poročiti se mogoče načine in z vsemi možnimi sredstvi. Borba se vrši v znamenju straha pred jutrišnjim dnevom.

Tudi kmet si pomaga »po svoje« in skuša iz te mreže, kadar, kjer in kakor se mu prilika ponudi. Tudi on trži po zgledu drugih. A vedno ostane ribica v kozarcu vode, ker išče rešitve sam — samcat. V svoji nepoučenosti se ne zaveda, da ga kapitalistični duh namenoma razdvaja. Kapitalizem se boji združitve kmečke armade, zato spretno izrablja znano načelo: Deli ir boš vladal! To mu je tudi že davno uspelo. Zato pa vidimo delovne roke — kmete in delavce — v medsebojnem navskrizmu, ako ne celo v boju. Bore se za umetno skovane razlike, namesto da bi skupno nastopili proti sovražniku, po vzgledu kapitalističnih podjetnikov. Velike tvornice zasiguravajo ceno svojim izdelkom z redsebojnimi dogovori, s sindikati, trusti, karteli. Tako se izognejo škodljivi medsebojni tekmi. Veliki so že davno združeni, majhni so se razšli in se razhajajo. To je usodno za vse, zlasti danes, ko narodi tako strašno občutijo premoč veleposestnikov zlatega in papirnatega premoženja.

(Nadaljevanje sledi.)

Novice

Mogoče ste tudi vi med tistimi,

ki smo Vam zaupali ter Vam pošiljali Kmetški list brez presledka skozi celo leto v trdni veri in prepričanju, da se boste sami zavedli svoje dolžnosti in pravočasno poravnali naročnino, pa tega iz begve kaknega razloga niste storili. Uprava upošteva, da Vam dela naročnina, klub temu, da je nizka, resnične težave; vendar najljubše prosim, da Vas ne bo treba radi 30 Din še po enkrat opominjati, da poravnate zaostanek, ki ga dolgujete na naročnini, še tekom meseca decembra.

Domače vesti

Nočni požar. Pretekli teden je v noči upepelil ogenj stanovanjsko hišo Franca Baločnika v Ravnah pri Šoštanju. Požar so bržkone povzročile vnete saje v dimniku.

Za 100.000 dinarjev blaga so neznani uzmoviči odnesli iz neke trgovine v Zagrebu. Blago so baje kar odpeljali na avtomobilu, iz česar je sklepati, da so svoje delo vršili »popolnoma nemoteno«.

Močan potresni sunek je prejšnji teden razburil ljudi v Črni gori. Kljub precejšnji jakosti ni potres povzročil večje škode.

S strehe je padel. V Zg. Senarski pri Mariboru je padel po nesreči s strehe kmet Franc Šušar ter se močno poškodoval.

21.000 bolnikov je v letošnjem letu do srede decembra sprejela ljubljanska bolnišnica, medtem, ko je lansko leto sprejela le nekaj malega čez 20.000.

Nočni vlom. Ko je bila posestnica Katarina Jerenčeva iz Rodnega vrha odsotna, so v noči vlomili neznanci v njeno stanovanje ter odnesli precej perila, obleke in nekaj zlatih predmetov.

Vražja šmarnica. Pred kratkim si je Franc Strakl pri Kapeli v pijanosti zažgal lastno hišo in gospodarsko poslopje, ki je zgorelo do tal. Brezumno dejanje je napravil v pijanosti, ko se je prekmerno napil strupene šmarnice, ki napravi človeka norega.

Mesto ribe — lisjak. V Dravinji pri Poljčanah je neki ribič čez noč nastavljal trnek z namenom, da ujame ščuko. V največje začudenje pa je na trnku našel ujetega lisjaka. Lisjak je gotovo hotel požreti ribico, ki je bila na trnku kot vaba ter se je tako ujel.

V Trbovljah so si rudarji po svoji zadrugi »Rudarski dom« postavili lastno stojnico, kjer prodaja ta zadruga meso prve vrste po 7.— Din.

Nepredvidnost s puško. V Armanji vasi pri Novem mestu je zaradi nepredvidnosti obstrelil posestnik Pakolj Janez nekega 13-letnega fanta iz iste vasi, ki ga je prišel opozoriti na kragulja, ki je sedel v bližnjem drevju.

V Ihanu se je preteklo nedeljo vršil lepo obiskan shod, na katerem je govoril o političnem in gospodarskem položaju veterinarski svetnik tov. Ravter iz Kamnika.

V enem letu je neki Peter Lakič, ki je po svojem očetu podedoval premoženje, vredno 1 milijon 300.000 Din, vse to premoženje zapravil, za kar je bil tudi obsojen pred sodiščem v Sarajevu.

Vsem članom Kmetijske Matice vljudno sporočamo, da se je knjiga »Zadružništvo« — II. del — radi bolezni g. pisatelja proti pričakovanju zakasnila, vsled česar uprava Kmetijske Matice letošnjih knjig še ni razposlala. Čim bo knjiga dotiskana, bo letošnji književni dar nemudoma razposlan vsem članom, o čemer bodo obveščeni tudi v »Kmetškem listu«.

V Sp. Polskavi je v eni zadnjih noči nastal ogenj na skednju Ivana Samašturja, ki pa so ga gasilci pravočasno omejili, da je bila obvarovana hiša in sosednja poslopja, medtem ko sta skedenj in hlev pogorela do tal.

Tudi previdnost je lepa čednost. Posestnikov sin A. Petrovič iz Zgornje Pristave je nosil v suknjinem žepu nabito pištolo. Po njegovi nerodnosti in nepredvidnosti pa se je sprožila in mu je krogla silno razmesarila levo stegno.

80-letna starka zgorela. Na Tolstem vrhu se je primerila sila tragična nesreča. V mali bajti je stanovala 80-letna Rutarjeva. Zakurila si je v majhni peči, pri tem pa je bržkone iskra zažetila obleko. Starka je nesrečo začutila šele, ko je bil ogenj v razmahu ter je z zadnjimi močmi skočila iz bajte. Toda bilo je že prepozno; vsa ožgana se je zgrudila in v silnih bolečinah izdihnila.

Ženo prodal za liter žganja. Pred osiješkim sodiščem se je zagovarjal cigan Sava Milošević, ki je kupil od cigana Marka Nikolića za liter žganja ženo Milevo.

Visoka starost. V vasi Župcu v Južni Srbiji živi 103 leta stari Rado Pažin, ki je bil enajst let zaposlen pri kopenju Sueškega kanala. Dvakrat je bil v Ameriki ter govori turški, arabski, francoski, angleški in italijanski jezik.

Golobi pismoonoše. Občinstvo se opozarja na tale predpis: Kdor zajame kaknega utrujenega ali ranjenega goloba, ki ima prstan na nogi ali kako pismo, ali ga najde mrtvega, je dolžan to javiti takoj, odnosno najkasneje v 24 urah najbližji žandarmerijski postaji ali občinski oblasti ter ji predati najdenega goloba. Oddati mora z golobom tudi pismo, ako je bilo pri njem. Kdor se ne bi držal tega predpisa, bo kaznovan z globo od 1000 do 10.000 Din.

Beda in spet beda. Iz Zg. Dupleka je prišel v Maribor na pol gol in premražen neki pastir. Stražnik je reveža, ki ga je seveda namah obkolilo veliko število »mariborskih firbcev«, odpeljal v bolnico, kjer mu je neki dobrosrčni Mariborčan kupil na starini obleko.

Vse one, ki so prejeli žepni »Kmetijski koledar« za l. 1933., prosimo, da nam čimprej nakažejo denar, s katerim moramo poravnati račune v tiskarni.

Vtihatapljeni saharin je v Ptujju prodajala neka Marija Fridlova iz Hajdine. Pri prodaji je bila zasačena ter se bo morala zagovarjati zaradi nedovoljene kupčije.

30-letnico zgradbe šole so praznovali v nedeljo v Studenicah pri Poljčanah. Pri proslavi je poleg učiteljstva sodelovala tudi sama šolska mladina.

Pijanec zgorel v sobi. 82-letni Ivan Klarner v Koprivnici se je vrnil zvečer pijan domov in legel k počitku. Zjutraj so ga pa našli mrtvega. Truplo je bilo vse obžgano, deloma zoglenelo. Starec je prevrnil zvečer zakurjeno železno pečico in tako je nastal v izbi požar, ki se je pa omejil samo na pohištvo.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1933
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obračun.

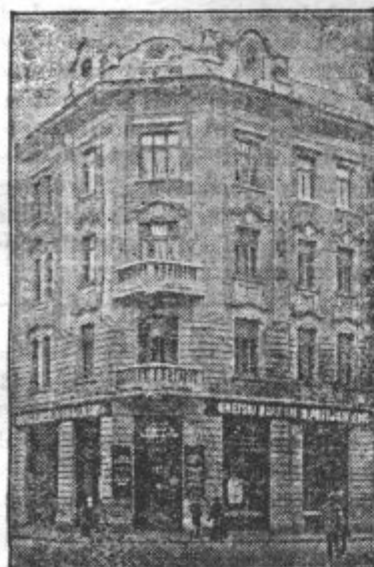
V »Veliki Pratici« najpoc vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solčnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — pošne dolečbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, za pohotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Juljski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odličnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani.

Sejmi.

- 27. decembra: Radeče pri Zid. mostu, Vrhnika, Vitanje, Dolnja Lendava.
- 28. decembra: Dob.
- 29. decembra: Mirna peč, Sv. Tomaž, Laško, Turnišče.
- 31. decembra: Kočevje, Zagorje ob Savi.

Kmetški hranilni in posojilni dom v Ljubljani Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento. Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2.
Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

Odločen nastop kmetske stranke na Poljskem

Zahteva, da se takoj razlastijo v sa veleposestva. Pomemben preokret v poljski kmetski stranki

Na Poljskem so pred nekaj leti obstojale še tri kmetske stranke, kar je enotnemu političnemu nastopu kmetskega ljudstva zelo škodilo. Izvirale pa so te tri stranke predvsem iz tega, ker je bila Poljska pred letom 1918 pod tremi gospodarji: Nemci, Rusi in Avstrijci, vsled česar se je ustvarjalo troje ljudskih mentalitet, ki so kasneje odločilno vplivale v svobodni državi. Mladini, njeni vzgoji in jasnim pogledom v bodočnost, gre hvala, da so se vse tri kmetske stranke združile v eno ter danes tvorijo močno in pomembno kmetsko organizacijo. V tem je poljska kmetska mladina izvršila zgodovinsko nalogo; starejša kmetska generacija se je morala mladini brezpogojno podrediti in je v celoti sprejela široko politično koncepcijo (načrt) kmetske mladine, ki je jasno spoznala, da mora biti vse kmetsko ljudstvo enotno in složno organizirano, če hoče pomembno odločevati v državni politiki in gospodarstvu.

Pred dobo politične diktature na Poljskem

je bila vloga in odločilnost poljske kmetske stranke zelo vidna. Za današnje diktature je pa bila stranka sicer v vladi aktivna ter se borila za kmetske interese, vendar pa igrala vlogo nekake »delovne opozicije«. Zadnje čase pa je opažati, da je stranka sprejela v svoj politični program zelo radikalne smernice. V kmetskem tedenskem časopisu beremo poziv voditelja kmetske stranke Witosa, v katerem v imenu kmetov poziva na čim radikalnejši nastop stranke, zahteva takojšnjo razlastitev veleposestev ter obenem predlaga, da vsi poslanci položijo svoje mandate ter zapuste parlament obenem s poslanci socijalno-demokratske stranke, ki je složna s poljskim kmetom. Ta poziv je v poljskem političnem življenju ustvaril precej napeto ozračje, dokazuje pa, da je stranka nastopila zelo radikalno politično smer, da tako pripori kmetskemu ljudstvu pravice in popolno neodvisnost.

Vesti iz sveta

Če ne moreš drago prodati, uniči. Holandski vrtnarji so se sporazumeli, da bodo uničili okrog 16 milijonov hiacintnih čebulic. Za toliko cvetk naj bi bila prihodnja letina manjša. Čebulice bodo uničili z živim apnom v posebnih jamah in jih bo za 1000 do 1500 ton. Namen tega ravnanja holandskih vrtnarjev je jasen: zvišati hočejo ceno hiacint.

Trgovina 20. stoletja. V neki pariški predmestni kavarni je francoska policija odkrila urad za ponarejanje potnih listov, za trgovino z dekletji in za tihotapljenje kokaina. Šest oseb, ki so že v rokah policije, je odpremilo v Argentino 32 žensk. Trgovci z dekletji so prodajali ponarejene potne liste tudi drugim ljudem. V njih skrivališču so zasegli detektivi tudi nekaj kilogramov kokaina.

Novi predsednik Švice. Za predsednika švicarske zvezne republike za leto 1933. je izvoljen zvezni svetnik Schulthess.

Nova finska vlada. Nova finska vlada je sestavljena. Ministrsko predsedstvo je prevzel Kivimanski, zunanje ministrstvo pa Haxell. Novo vlado podpirajo meščanska, agrarna in konservativna stranka.

V Švici sta blizu Luzerna trčila neki osebni in brzi vlak. Pri trčenju so bili štiri potniki ubiti, petnajst pa ranjenih. Nekatere žrtve so vagoni prerezali na dvoje, druge so vkleščile razdejane klopi in so bili strašno razmesarjeni.

Tudi Nizozemska štedi. Vlada je sklenila iz vzrokov štednje opustiti svoja poslaništva na Dunaju, Varšavi, Atenah, Angori, Lizboni in Moskvi.

Čuden patent. Sinje-vijolična vrtnica, ki jo je znani gojitelj vrtnic Böhm iz Blatne na Češkoslovaškem krstil z imenom generala Štefanička, je bila nedavno patentirana v ameriških Zedinjenih državah. Ta vrtnica je prva roža češkoslovaškega izvora, ki jo štiti poseben patent. V pogledu patenta pa predstavlja vrhu tega še posebno redkost med svetovnimi produkti rož, kajti takšnih patentov je na svetu zelo malo.

Vse za denar. Češkoslovaška republika se je zavezala prevzeti od Madžarske za 5 milijonov Kč madžarskih svinj in ovac. S to obveznostjo si je zagotovila madžarski zimski tujski promet v Tatri.

Koze v Perziji. V Perziji razsaja že dalj časa epidemija koz. Zbolelo je doslej 422 oseb, od katerih jih je 258 umrlo.

Bančni bankroti v Ameriki. Iz uradne statistike je razvidno, da je v prvih desetih mesecih ustavilo plačilo 99 bank z vlogami 605 milijonov dolarjev. Leta 1931 je moralo zapreti svoje poslovalnice 2298 bank z vlogami 1692 milijonov dolarjev.

Vino za Ameriko. Po podatkih Ameriške zbornice za trgovino v Parizu leži v kletih ameriške režije (U. S. Bonded Warehouse) 108 milijonov steklenic vina, ki jih bodo Američani spravili v promet čim pade sedanji zakon o prohibiciji.

Zemlja je zasula kočijaža. Na Krugah pri Zagrebu je zemlja zasula kočijaža Mateja Blaguševića, ki je po naročilu gospodarja na Prulah kopal pesek. Zasal ga je plaz, v katerem se je Blagušević zadušil.

Ban dr. Marušič v šmarskem okraju

18. t. m. sta se mudila v našem srezu gg. ban Dravske banovine dr. Marušič in zastopnik našega sreza v Narodni skupščini V. Spindler. G. ban je ob 10. uri dopoldne v spremstvu gg. sreskega načelnika, načelnika sreskega cestnega odbora Štambergerja, načelnika sreskega kmetijskega odbora in člana banovinskega sveta Florjana Gajšeka, inž. Dekleva ter zastopnikov občin slavnostno otvoril novi kos banovinske ceste, ki je bil zgrajen v dolžini krog 1200 m v svrhu preložitve dveh klancev na Petelinjeku, med Slivnico in Loko.

Po izvršeni slavnostni otvoritvi je g. Gajšek povabil odlične goste v svojo gostoljubno hišo, kjer je bilo izmenjanih mnogo zdravih misli in načrtov za nadaljnji gospodarski razvoj šmarskega sreza. G. ban je pokazal veliko zanimanja in veliko razumevanja za potrebe in težnje sreza tako v gospodarskem, kakor tudi socijalnem in kulturnem pogledu. Zlasti se je obširno razpravljalo vprašanje prehrane prebivalstva preko zime in v zvezi s tem vprašanje javnih del, ki bi se naj preko zime v svrhu prehrane naroda izvršila. Teh razprav se je udeleževal tudi narodni poslanec, ki je med tem prispel iz Podčetrka, kjer je imel jutraj po maši, pod predsedstvom načelnika krajevnega odbora JRKD, lepo zborovanje, katerega se je udeležilo nad 100 oseb. Po poročilu g. narodnega poslanca so navzoči, zlasti g. župan Kosi iz Sopot, iznašali razne želje in razna mišljenja glede zakonov, ki

Kitajsko-japonska vojna v številkah. Kitajska delegacija objavlja številkke o izgubah, ki so jih imeli Kitajci v Mandžuriji zaradi japonskih zračnih napadov, bojov, požigalnih bomb itd. Tako našteva delegacija, da je bilo v času od 18. decembra 1931 do 5. decembra 1932 ubitih v Mandžuriji 2026 civilnih oseb, 20.214 vojakov, 390 stražnikov in 25.618 prostovoljcev.

Zaščita valute pri inozemskih potevanjih državnih uradnikov. V vrsti ukrepov za zaščito naše valute je ministrski svet odredil, da morajo vsi uradniki, ki uradno potujejo v inozemstvo, kupiti vozne listke za odhod in povratek pri »Putniku« ali pa pri njegovih podružnicah in jih plačati z dinarji.

Ponesrečenci z dežele. V St. Vidu pri Topolščici je doma lupila repo sedemletna posestnikova hčerka Antonija Hleb, ki se je pri em opravi lu dregnila z nožem v desno oko in si ga resno ranila. — Na Jesenicah je povozil neki auto 38letnega vizarja Martina Trojarja, ki je dobil hude notranje poškodbe. — Triletni posestnikov sin Franc Pogačar iz Mengša je doma tako nesrečno padel, da si je zlomil levo nogo.

Volkovi na rusko-poljski meji. Mraz, ki je zadnje dni pritisnil, je pregnal mnogo zveri, zlasti volkov tik do človeških bivališč na Poljskem. Koder je bila živina v odprtih in napol odprtih stajah, so jo volkovi napadli in s plenom pobegnili nazaj, odkoder so prišli. Drugod pa so postali volkovi tako predrzni, da so nadlegovali celo ljudi. Primerilo se je nekaj slučajev, da so volkovi napadli vojaške straže. Zato je poljska vlada oborožila obmejne straže z ročnimi granatami ter jim dala nalog, naj se jih poslužijo v primeru, da bi jih ogražale volčje tolpe.

Če si točen davkoplačevalec... V upravni komisiji budimpeštanskega mesta je te dni predlagal mestni svetnik, naj bi vsak točni plačnik davkov v Budimpešti prejel srečko. Konec vsakega leta naj bi se vršilo žrebanje in dobitnikom bi davčna uprava pri obračunu vrnila njih vplačila v celoti.

Lesni trg je po vsej Evropi precej slab. Vsa trgovina se vrši skrajno previdno in polagama.

Iz Vojvodine se je izvozilo v mesecu novembru 384 vagonov svinj, od teh je šlo 236 vagonov na Dunaj, ostalo pa na Češkoslovaško.

so v pripravi, zlasti glede zakona o zaščiti kmeta. Splošno so vsi navzoči odobravalni stališče, da je treba zaščititi samo one, ki so pridni in dobri gospodarji in ki so prišli v težavo brez lastne krivde, vsled nesreč, bolezni itd., ne pa tudi zapravljivcev in nemarnih gospodarjev.

Tekom popoldneva sta se gg. ban in narodni poslanec v spremstvu ostalih gore navedenih gospodov podala v Sedlarjevo, da si g. ban na licu mesta ogleda nujno potrebo regulacije Sotle na tem mestu, kjer Sotla nevarno izpodjeda banovinsko cesto in jo ogroža v toliki meri, da je nevarnost, da se bo prej ali slej zrušila na razdalji več ko 100 m v reko in bo tako promet na tej važni prometni žili za daljšo dobo onemogočen. G. ban si je v spremstvu g. narodnega poslanca, domačega župana ter ostalih z zanimanjem ogledal položaj in obljubil s strani banske uprave vso mogočo pomoč in podporo.

Božič v Rusiji

Dnevno časopisje poroča, da bodo v Rusiji praznovali letošnji Božič v znaku protiverske gonje. Baje se zato že pripravljajo obširna propaganda in agitacija za brezboštvo; v zvezi s to agitacijo se bodo organizirale baje po vsej Rusiji protiverske razstave. — Po ostalem svetu bodo baje molili za spreobrnitev Rusije in njenega ljudstva, da se spet povrne v okrilje krščanske vere, da bo en hlev in en pastir.

Kreft Vlado:

Božične misli

Zopet je prišel dan, vreden spomina in proslave. Pred 1932 leti se je rodil Odrašenik sveta — Jezus Kristus.

Njegovi nauki so bili lepi in pravični, njegova pot je bila težka in trnjeva.

Bil je kamenjan, bičan in križan radi svoje pravičnosti.

Njegovo poslanstvo je odjeknilo po širnem svetu. Zatirani in teptani narod je spoznal v njem svojega Odrašenika.

Noben odpor, nobeno klanje, ne zažiganje živih bakelj ni pomagalo. Kristusova vera je osvajala svet in narekovala zgodovini doživljanje, ki jim ni primere. Pripadniki Jezusa Kristusa so bili neustrašljivi, za svojo globoko vero so darovali svoja življenja.

Skozi stoletja se je nova vera širila, oznanjala bratstvo in ljubezen in njenega zmagošnjega pohoda ni ustavilo nobeno orožje, vsaka zapreka je bila ničeva in brezuspešna.

Še danes je narod globoko veren in trdno prepričan, da more v molitvi do Boga najti sladke ure svojega bridkega življenja.

In zopet je kmetško-delavski narod tisti, ki najbolj veruje, moli in daruje.

V molitvi in v mislih na Boga najde pomirjenje, počitek in uteho za svoje trudapolno delo.

Moli pred in po zajutruku, moli pred in po obedu, moli pred in po večerji, moli jutraj, opoldne in zvečer, ko oznanjajo zvonovi molitev, moli vedno in poudar!

Moli in dela!

Moli in prosí za svojo boljšo bodočnost, moli za drugega Odrašenika, ki bi mu prinesel zadovoljnejše čase in lepše plačilo za njegov trud.

Z njim molijo njegovi otroci, ki jih je mati že v zgodni mladosti naučila Očenaša, Češčene Marije in drugih molitvic.

Ob Božiču je njegova molitev še bolj go-reča, v mislih na Njega, ki mu je vse.

V božičnem večeru se zbere družina v sobi, kjer stoji na mizi skromno napravljeno božično drevesce, pod njim mah, na mahu jaslice in v jaslicah Odrašenik.

Luči ugasnejo, majhne svečke na drevescu slabo osvetljuje sobo, družina poklekne in moli:

Oče naš, ki si v nebesih, daj nam vsakdanji kruh, pomagaj nam v nadlogi, odreši nas trpljenja, obvaruj nas krivice, sprostí nas grehov, odreši nas večnih muk in strašnega življenja.

Najzvestejši Tvoji prijatelji smo, že od vsega začetka verujemo v Tvojo pravičnost in

Mir ljudem na zemlji...

vsemogočnost. Poglej naše upadle obraze, naše koščene roke, ozri se na gladne in bose otroke. Usmili se nas vseh, ki smo Tvoji verni služabniki, pošlji nam vodnika, ki nam bo kazal pravo pot in nas privedel v srečno, lepo in zadovoljno bodočnost. Amen.

In tako moli ubogi kmet-delavec leto za letom ter pričakuje uslišanja te svoje molitve.

O Bog, zakaj si tako neizprosni in trdi, zakaj se ne ganeš in ne pomagaš trpečim, ponižanim in verujočim?

Ob božičnem večeru upri svoje vsevidno oko v kmetško-delavske hiše. Videl boš k Tebi dvignjene roke, ki Te goreče prosijo, da jim pomagaš. Bodi usmiljen in usliši glas milijonov in milijonov, ki trpe pomanjkanje, bedo in krivico!

A med tem ima on že povezan šop zimskih rož in zelenja, ki ga je naberačil po vasi. Skrivoma jih natrosi v jasli njihovega manjšega praznega hleva. Saj mu je ded pravil, da se je Jezus rodil v jaslih.

Nato se na tihem spravi v posteljo.

Spet sanja o jaslicah, Jezuščku, angeljcih, steza roke izpod odeje in kriči:

»Saj sem pliden.«

Nato se na pol prebudi in pogleda okrog sebe. V polsnu sliši, kako se mamica pogovarja z očetom, da naj bi ga vzeli s seboj k polnočnici.

Premrzlo da je, pravi oče.

»Meni ni mizlo, toplo mi je. Lejte-« zakriči Cejcek in se skloni. — Tik za tem je že bil opravljen. Da ste ga videli, kako čvrsto je skočil v hlače, se hitel sam oblačiti in celo — umiti. Cejcek in voda o polnoči!

Cejcek je bil pač sanjal...

V cerkvi se je neprestano oziral in stezal svoj kratki vrat, vlekkel mamico za brado in ji šepetal. Končno je pritisnil desni kazalec k svojemu noščku in venomer kazal proti jaslicam:

»Tam je, lavno tam, saj ga vidim.« Naenkrat pa je zmanjkal.

Ko je ded točno o polnoči blagoslovil hišne in gospodarske prostore, ga je našel spečega v hlevu pri jaslih.

Cejcek je že spet sanjal...

„Mir ljudem na zemlji...!“

Lep je božični čas, ko praznujemo praznik miru, ki so ga oznanjali angelji na višavah ob rojstvu Gospodovem v tihi noči.

Angeljsko petje o miru in ljubezni pa so slišali žalibog le ubogi pastirji, niso pa slišali mogočnejši tega sveta in ga še danes ne slišijo...

Pod silnim vplivom vsemogočnega velekapitala, zlasti tistega, ki ima izdelovanje orožja in municije v svojih rokah, se stara Evropa kljub prebriskim vojnim izkušnjam danes še mnogo bolj oborožuje kakor le kedaj prej. Oborožuje se na zemlji in pod zemljo, na vodi in pod vodo, zlasti pa v zraku. Kemične tvornice izdelujejo strupene pline, proti katerim ni pomoči in bombe, ki razširjajo vročino 3000 stopinj, torej vročino, ki ji ne kljubuje niti najtrša tvarina, da se ne bi stopila.

Slovečki nemški profesor in pisatelj Teodor Lessing je nedavno povedal v listu »Prager Tagblatt« moško besedo o modernem oboroževanju in o brezuspešnosti obrambe proti strupenim plinom, povedal pa je tudi nekaj krepkih na račun municijskih magnatov. Tako pripoveduje, da izdeluje firma Stolzenberg v Hamburgu strupene pline, obenem pa izdeluje maske proti njim v 3 različnih cenah, po kakovosti. To se pravi: kdor nima denarja za dobre in drage maske, naj le pogine! Najlepše pa je to, pravi Lessing dalje, da za otroke mask sploh ni, odrastli ljudje pa svoje glave tudi izpreminjajo, tako da nobena maska prav za prav ne drži. Če pride torej do nove vojne, bo ves evropski rod uničen...

»Mir ljudem na zemlji!« — Ali niso te besede danes kar v zasmeh človeškemu razumu?

Položnice

V zadnjo številko »Kmetškega lista« smo priložili poštne položnice vsem našim cenjenim naročnikom s prošnjo, da bi se jih poslužili ter čimprej poravnali naročnino za leto 1933, ki znaša, kakor doslej, 30 Din za celo leto.

Janko Furlan:

Cejcek je sanjal

Do letos, prav tik do Božiča, ni Cejcek še sanjal. Premajhen je bil, zato ni še znal sanjati. A letos, ko je že dosegel četrto starostno leto, je kar samo prišlo in se zmuznilo pod njegovo odejo in v njegovo glavico. Sedaj pa stalno prihaja tako-le: Cejcek vtakne v usta debeli sredinec desnice, z levico tišči palec leve noge, kima s kodrasto glavico, zapira in končno zapre tiste žive oči in — smuk! In tiste lepe, dobre, sladke sanje šepetajo Cejcku o angeljcih, ki stopajo z odprtega neba na zemljo, naravnost pred njegovo hišo — pred hlev. In tam na trati piskajo, trobijo, prepevajo, plešejo. On — Cejcek je v njihovi sredi, razigran in ves blažen. A angeljci odidejo. Tja v lepe, daljnje kraje so namenjeni, ker imajo velike, svetle lučke. Kam gredo? Cejcek bi rad z njimi.

Božič, Božič!

Angeljci gredo z lučkami ponj.

Cejcek ga ni še videl, a ga pozna in prav natančno ve, kakšen je. Cejcek je vedno bolj ne-strpen. V sanjah se smeje, maha z ročicami in dviga noge. Nekaj lovi, grabi. Zivahno žlubodra. Mamica vstaja in ga skrbno zavija, a zaman.

Cejcek pač sanja...

Danes je izredno miren, pritaženo se muza okrog matere.

»Pa je les danes božični večer,« pošepne tajinstveno.

»Kako to veš?«

»Sam sem si lekel, pa tudi angeljci so mi plavili. Veš, ponoči plidejo k meni in mi vse plavijo... Pa jih nisem plasal, zakaj je božični večer. Ali ves ti?«

»Ker se nocoj rodi Jezus Kristus.«

Kel se nocoj lodi Klistus...«

Cejcek se zagleda neznano kam in napenja oči. Razmišlja.

In tudi angeljci tako cejo in tudi mi.... Kaj ne, da je Klistus dobel in ima lad otloke?«

»Ima jih, seveda, a morajo biti pridni.«

»Jaz sem tudi pliden in — in — Božič me ima lad.«

Mamica se mu nasmehne.

»Saj sem ga videl; taksen je ko jaz in me je pljazno gledal in se mi nasmehnil plav kakol ti.«

Neopažen se Cejcek zmuzne iz hiše. Zaposlena mamica je zabila nanj in tudi drugi ne vedo, kam se je izgubil.

Ivo Grahor:

Božič

»Stojtel Stojtel«

»Ustavil«

»Stojtel«

V snegu sta stala starček in mlada ženska. Burja je brila skozi dolino, dvigala sneg in ga v dolgih zastavah nosila nad cesto, da je zasipal človeku obraz, se zjedal v očesne jamice in silil v rokave. Voznik je komaj razložil človeški klic, skozi drobni leteči sneg je komaj videl človeka, ki sta stala ob cesti in klicala.

Globoko pod cesto je stala hiša.

»Čujte, božji človek, vrnite se po zdravnika! Otročnica umira.«

Starec je stal ob vozu. Še je sopel od zaleta in napora v visokem zametu. Bil je močan mož, a njegovi lasje so bili že beli, obraz so prepregle gube velike starosti.

Voznik je bil doma od daleč in ni tu nikogar poznal. Bil je vojak. Z vozom je peljal meso iz trga za svoje častnike. Kaj naj stori?

»Čujte, za milo voljo, peljite me brž nazaj v trg, da najdem zdravnika.«

Vojak je obrnil in vzel starca na voz. Dekle je zbežalo v hišo. Od zmučenih konj se je kadila megla hlapu. Pognal je. Burja je vila in nosila nad njima snežne zastave.

Čez dve uri sta se vrnila. Z njima je prišla vaška babica. Zdravnika nista našla.

V hiši ob cesti se je rodil otrok. Hitra pomoč je mladi materi in njemu rešila življenje. Dali so mu ime Janez, po očetu, ki je bil tisti čas že drugo leto v vojni.

V hiši so pestovali gospodarjevega sina. Stari oče ga je vzel v naročje in se zagledal. Nesel ga je pred jaslice in je mislil.

»Da bi ti bilo bolje,« je mrmral. — »Da bi ti bilo bolje kakor nam.«

Letos je šestnajsto leto.

V hiši ob cesti se spominjajo ranjkega gospodarja. Tudi ded je umrl. Odkar mu je sin poginil v vojni, je vidno hiral.

»Ti si naš up,« — je dejal Janezku.

»Delatil« — je še dejal, preden je umrl.

— »Dolgov nimaš. Mlada sta s tvojo materjo, Poličevo je bilo zmerom trdno.«

Potem je umrl.

Lani je prišel nov gospodar. Mati se je oženila v drugo. Z očmom se Janez dobro razume. Odšel je pred dvema letoma Janez v kmetijsko šolo. Zdaj je dokončal tam oba letnika. Gospodar na domu ne bo, a mogoče je tudi, da bo.

Dela bo doma dosti...

Zdaj je božič.

Povečerjali so. Zunaj naletava sneg. Nikomur se ne mudi na delo. Jutri bo sveči večer. Janez pripravlja jaslice.

Pa kdo bo teh jaslic vesel? Polsestrici

je komaj eno leto. Mati je tiha in hodi mimo zamišljena.

»Ti si se rodil pred šestnajstimi leti.«

»Res? Na ta večer, mati?«

»Prav na ta večer.«

Na ognjišču sedi očem.

»K letu boš moral kam v službo, Janez,« — pravi in baše pipo. Ženo utihne.

»Kam v službo, hm.«

»Nikar ne prhaji! V dolgovih smo. Doma nima kaj delati.«

»Poženi ga! Ali hočeš, da takoj gre, še danes? — Edini je, doma naj bo, kakor so rekli oče.«

»Naj bo, dveh ni treba.«

»Kakšnih dveh?«

Janez posluša. Njegove jaslice so postavljene. A nekaj ni prav. V njegovih možganih se medejo misli nepravilno. Zdi se mu, da ima očem prav. Kdor ima kmetijsko šolo, si lahko poišče službe. Beda je. Očem je popravil hleve in dom. Njegovo je zdaj vse in on bo tu gospodar. Včasih je res bilo še tako, da bi moral ostati za gospodarja Janez, ki je edini po prvem možu in gospodarju. Ampak časi se zdaj spreminjajo. In kaj je dom? Ali res moramo vsi kje imeti svoj dom.

»Moramo, moramo,« — so odgovarjale druge misli. — »Ne proč. Hudo je, bili na sveču sam. Najhuje pa je fistemu, ki je brez doma.«

Janez se je zravnal in stal nekaj časa ob jaslicah.

»Ah, kaj,« — je dejal materi, — »nikar mi ne jočite zdaj! Bodite veseli pred svetim večerom. Jaz pojdem lahko po svetlo. Sole imam in bom že kako živel.«

»Molči! Mlad si še in ne veš, kaj govoriš. Sto in sto in tisoče ljudi je, ki hodijo zdaj brez doma po svetlo. — Nobena mati ne bo imela mirnega srca, dokler bodo njeni otroci hodili brez doma po svetlo.«

Jokala je. Mogoče se je živo spominjala vsega življenja.

»Dom. Dom?« — se je vpraševal Janez. In tudi on je začutil v srcu, kako mu je težko.

»Ti ne veš,« — je nadaljevala. — »Ob tem času si se rodil in potem je bil božič...«

»Vsakomur je bil enkrat božič,« — je trdo odvrnil.

»Vsakomur je bil in vsakomur bo božič, a brez doma ne bo božič nikomur.«

»Nikar! Verujite, da enkrat bo!«

Mati je prijela svojega sina za roko. Stala sta fiho, kakor za najlepše slovo in molitev. In ona je naenkrat vdušila jok med zobmi in skoraj kriknila:

»O, bog daj, da bi ljudje enkrat vedeli, kaj je dom!«

Ozrla se je proti veži, koder je bil odšel očem. Janez jo je razumel.

Zunaj je naletava sneg. Njegov mirni, beli sijaj je mimo malega okna padal in padal neslišno na zemljo. In v hiši sta še

stala drug ob drugem, z roko v roki, mati in sin.

»Verujva, verujva!«

Jutri bo sveči večer.

Janko Furlan:

Rojstvo v kmečki hiši

Vsaj enkrat v letu se za hip zaklenemo v se in pozabimo vsakdanje boje in trenja, ki nas poganjajo iz dneva v dan. Vsaj za hip — za nekaj dni se uravnesimo in sklenemo premirje s svojim notranjim valovanjem, da se oddahnemo in nemoteno zasanjamo v komaj doumljeno razpoloženje.

Božič — rojstvo — življenje...

Ali naj lastna neslutena pota in cilje premerimo in stehamo in naj zremo v bodočnost z našimi duševnimi brazgotinami?

Premirje je. Selski hišni krov je sprejel v svoje naročje vse, ki jih je nestrpnost prignala od vseh mogočih strani, največ iz mest. Prišli so, ker jim mesto ne more nuditi, kar terja njih notranji hram. Vsaj te dni ne. Ni rojstva med mrzlim mestnim obzidjem, ni jasne božične noči in njene pesmi in onega nepojmenega tajinstvenega doživetja, ki tvori pretežni del vsebine teh dni. Ne, v mesto ne spada hlev z jaslicami, ki je v njih zagledal luč sveta človek. Tam zunaj v najnižji družabni plasti je bilo njegovo rojstvo.

Tam se je sedaj zbrala kri iste krvi, da skupno prebije nekaj prijetnih ur. Zadovoljstvo se kot tanka koprena razliva čez njihova lica. Oni strah pred naslednjim dnem, ki se je tako globoko zajedel v njih meso, se je vsaj v teh dneh razblinil.

Rojstvo, novo življenje.

Selska kočja je skromna, bedna. Kot splašena ptica, ki ne ve kako in kam. In vendar je čudna večna resnica, da klije prav iz nje novo življenje. Prav nič se ta resnica ne skrči, če se ona trenutno nahaja na neuvaževanem mestu. Sicer pa ni še nikoli stala v ospredju — tam, kjer bi po vseh zakonih morala stati. Samo v datvah je bila prva, samo v dolžnostih. Ali je čudno, če je danes onemogla? A vsaka druga celica bi bila na njenem mestu izkravavala.

Iz te hiše, ki je sicer rodila največje naše klicarje, a je sama v svoji skromnosti molčala, se že čujejo prvi glasovi spoznanja — še več: samozavesti, čujejo se udarci novega življenja.

Čigavi so ti glasovi? Kdo kuje?

Življenje! Ali ne čutiš, kmečka mladina, ki si ravnokar brezskrbna in razigrana pod domačim krovom, da si življenje ti in da stojiš pred največjo, a tudi najlepšo nalogo?

Novo življenje terja tvoja zibelka. V koga naj se obračajo naše oči, ako ne v tvoje telesne in še bolj duševne moči? Gradil je tvoj ded, gradil tvoj oče. Dogradila sta po svojih močeh. A življenje se presnavlja in nam stavi vedno nove naloge. Tako tudi danes. Ali ne čutiš?

Oddahni se, osveži in pripravi za veliki dan!

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 18 (v lastni palači)

obrestuje vse hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in brez vsakega odbitka

Rentni davek plačuje posojilnica sama

Tekom 51 letnega poslovanja so hranilne vloge narastle na nad Din 230 milijonov izkazane rezerve znašajo „ „ 10 „

Poleg lastnega premoženja jamči za varnost vlog nad 6.500 zadrugarjev neomejeno z vsem svojim premoženjem, kar predstavlja milijardno jamstvo in popolno varnost vseh vlog.

Če vzrok ti je znan, ne boš dolgo bolan.

To je glavno pravilo zdravilne umetnosti, temu se pa pridružuje pregovor: »Če bolezen se pojavi, povprašaj najprej, kaj želodec pravi«, kajti kakor pričajo tisočletna opazovanja, je želodec največkrat izhodišče tudi takih bolezenskih pojavov, ki so za nevede oko videti brez vsakih zvez z želodcem.

Končno pa ne more biti vsakdo poučen o postanku vseh bolezni in torej ne more vsakdo vedeti, da nastanejo, n. pr. tudi mozolji in mnoge druge kožne bolezni zaradi pomanjkljivega delovanja želodca in črev, ravno tako kot imajo nasprotni pojavi, kakor hujšanje, debelenje skoro vedno vzrok v nerednem delovanju prebavnih organov.

Tudi neredno kroženje krvi, ki povzroča toliko obolenj, se skoro vedno nanaša na bolan želodec in črevesje, kakor tudi bledica, slabost, slabokrvnost, nespečnost, prerano staranje itd., ker vse to je v zvezi s krvjo, kri pa je življenje. Samo zdrav želodec in zdravi prebavni organi lahko proizvajajo in ženejo zdravo kri po telesu.

Tudi poapnenje žil in starostna onemoglost imata svoj vzrok v pomanjkljivem kroženju krvi. Zbog tega je dolžnost bolnih kakor tudi zdravih, starih in mladih, čistiti prebavne organe tako, kakor se mora čistiti vsak stroj, če hočete, da redno deluje.

In če nastopijo motnje, kakor: pomanjkanje teka, bel jezik, slab okus, slab duh iz ust, nerazpoloženje, kolecjanje, zgaga, glavobol, zlata žila, hipna slabost, motnje v jetrih, vranici in ledvicah, slabo čiščenje ali celo zaprtje, potem nikar ne oklevajte, temveč telo dobro prečistite s priznanim sredstvom »PLANINKA« čajem Bahovec, ki je sestavljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč.

Zahtevajte pa v lekarnah izrečno »PLANINKA« čaj Bahovec, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v zaprtih in plombiranih paketih po Din 20— in z napisom proizvajalca:

Lekarna Mr. L. Bahovec
Ljubljana, Kongresni trg

Odobreno od Ministrstva za narodno zdravje v Beogradu,
pod S. br. 12590 od 20. julija 1932.

Manufakturna
trgovina **A. Zlender**
Ljubljana, Mestni trg 22

Velika zaloga blaga za damske plašče in obleke, baržunov in plišev, različne svile, krasne flanele, zastorov, flanelastih in prešitih odev, gradina za posteljnino ter fino in trpežno belino perilino blago. — Perje in puh. — Priznana najugodnejši nakup.

E K O N O M

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA
V LJUBLJANI

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa

Kolodvorska ulica števil 7

Čevlji vseh vrst v bogati izbiri po zelo znižanih cenah

Goizerski čevlji od 36 — 39 po **170— do 190— Din**
od 40 — 46 po **200— do 240— Din**

nepremočivi — garantirani za zimo, sneg in vodo

Snežni čevlji v moderni izdelavi — krasne zunanosti

Moški in fantovski strapac-čevlji v vseh cenah!

Čevlji za dom — najfinejše tople izdelave za starejše osebe, kakor tudi čevlji, visoki, za stare žene iz štofa-flanele, obšiti z usnjem

Čevlji smučarski po najnižji ceni (po meri)

Tudi vsake vrste čevlji se po meri narede v dveh do treh dneh

Prodajalna čevljev „**Pri Pollaku**“
Dunajska cesta 23 (dvorišče)

»SLAVIJA«

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

v Ljubljani, Gosposka ulica 12 Telef. 2176, 2276

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Velour, modni ševjot, rips,
za damake plače.
Velika izbira, nizke cene.
R. MIKLAUC
»PRI ŠKOFU«
LJUBLJANA, Lingarjeva ulica
— Medaraka ulica
— Pred škofijo.

Provandein

Opozorilo prešitercem!

Znameniti belgijski preparat, znan širom sveta, ki prepreči boleznj pri svinjah in jih zredi za 2-3 mesece poprej. Tovarna tega izvrstnega preparata je v želji, da ga uporabljajo vsi rejci, vključno s krizni sklenila, da ponovno zniža cene. Izkoristite priliko in kupite takoj pri Vašem trgovcu originalno škatljo ca. 880 gramov, ki stane sedaj samo Din 25.—, in hitro se bodele pripravili o istinitosti naših trditvev.

GARANCIJA. V slučaju neuspeha vzamemo neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar.

Ako ga v vašem mestu ne dobite, pišite nam in mi Vam pošljemo vsako količino. Navodilo uporabe se nahaja v našem leziku v vsaki škatlji.

Generalni zastopnik za Dravsko banovino

JOSIP JUNC, Ljubljana

rtata št. 4.

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

VELIKA ZALOGA

suknena blaga za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih ruč in različnih šerp

Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

Posojila, brezobrestna

za odkup zemljiško-knjižnega dolga, nakup posestva in zidavo hiš podeljuje:

„Zadruga“

LJUBLJANA

Poštni predal 307.

Išče zastopnike!

Priznana najboljši

Trboveljski Portland-cement

vedno v zalogi pri

»EKONOM«

Ljubljana

Kolodvorska ulica 7

Delo

v sedanjih težkih časih najde vsakdo še najbolj z uredbo domačega pletilstva v hiši. Mi damo vsakomur stalno delo, ker mu izvršeno pletenino odjemljemo, prejo dobavimo in delo plačujemo, kar izpričuje mnogo zahval. — Če hočete delati in zaslužiti, obrnite se, prosim, zaupno za brezplačne prospekte na tvrdko — Domača pletarska industrija, Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva 2. oddelek 34.

Double, modni kamgarn, športni ševjot
za fine obleke in suknje
velika izbira, nizke cene
R. MIKLAUC
»PRI ŠKOFU«
LJUBLJANA, Lingarjeva ulica
— Medaraka ulica
— Pred škofijo

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

Na malo!

Na veliko!

Ustanovljeno 1839

Pristopajte k »Kmetijski Matici«

Pri nakupu zase in za družino se Vam priporoča domače staro podjetje

Janko Češnik

Ljubljana

Stritarjeva-Lingarjeva ulica.

Nudi Vam največjo izbiro modnega volnena in svilnatega blaga za ženske obleke. — Pliš, žamet, rips za montelne. Perilni modni žamet in porhant. — Za moške obleke črni in modni kamgarn, za zimske suknje črno, sivo in modno blago. Loden za lovske obleke in pelerine. Ogrinjalke, pletil, rute, šerpe, svilnate, volnene, ženilaste. — Domači izdelek prešitih odev. Konjske plahte in ogrski zeleni koci.

Poštenost mojega podjetja je znana.

Fige, laško brinje in orehova jederca

nudi najceneje

Sever & Komp., Ljubljana

OGLASI v „Kmetiskem listu“
imajo siguren **USPEH!**

O naših cenah govori vsa Ljubljana

Nekatere cene iz naše velike in bogate izbire.

Rokavice:

otročke	Din 13—
moške	Din 15—
ženske	Din 15—
damske usnjate, podložene št. 6—6½	Din 45—
moške usnjate, podložene št. 6½—7½	Din 55—

Nogavice:

otročke št. 1	Din 4—
vsaka večja št. 50 p dražje	
moške	Din 4—
moške štrapač	Din 9—
damske	Din 7.50
damske močne	Din 9—
moške volnene	Din 15—
damske volnene	Din 35—
damske svilene	Din 20—

Pletenine:

otročke vestje	Din 30—
damske vestje	Din 70—
moške vestje	Din 75—
šali	Din 18—
čepice	Din 22—
šali in čepice, garnitura	Din 45—

Perilo:

otročki skoki št. 2	Din 20—
vsaka večja štev. Din 2— dražje	
moške triko srajce	Din 27—
moške triko hlače	Din 26.50
ženske triko srajce	Din 26.50
ženske triko hlače	Din 26.50
ženske reform hlače	Din 24—
dnevne moške srajce	Din 28—
bele moške pike srajce	Din 52—
moške spodnje hlače, kratke	Din 33—
moške spodnje hlače, dolge	Din 40—
ženske kombineže	Din 32—
ženske srajce puplini	Din 60—
robcji komad	Din 3—

Konfekcija:

športni damski plašč	Din 295—
damski plašč s kožuho-nastim ovratnikom	Din 350—
otročke fantovske hlače (jerhovce)	Din 65—

Posebna ponudba:

Dokler traja zaloga, prodajamo:	
ženske boks čevlje s kru-pon podplatom	Din 85—
moške boks čevlje s kru-pon podplatom	Din 98—

Trgovska hiša ANT. KRISPER

Mestni trg 26

LJUBLJANA

Stritarjeva ul. 1-3